

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 50 Din
polletno 300 Din
celoletno 600 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirani
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celoletni
račun: Ljubljana št. 10.550 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cencoglasov
1 stolp peti-vrsta
maloglasni 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednost po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Tako vlado hočemo

Vlada je padla, živela vlada! Tako je mislil ob sedanji krizi vsakdo, kdor ni profesionalen opozicionalec. Mi kot glavno glasilo SLS se maramo podajati z gornjim geslom politične situacije, ki naj dokazuje, da je za vsako bodočo vlado izhod sedanja vlada in njen program; hočemo ob tej krizi le pribiti, da bi bila ta pot naravna, zaslužna — državi in ljudstvu potrebna. Evo dokaze:

Socialno-politično je delo slovenskega ministra dr. Gosarja kvitiralo že srska javnost, ko je po svojih političnih in vladnih predstaviteljih označila gospoda socialnega ministra kot najboljšega, teoretično in praktično izvežbanega voditelja socialne politike vobče v Jugoslaviji. V kratki dobi svojega ministrovanja je dr. Gosar zgrabil problem pri korenini. Iz teh mesecev izhaja ureditev delavskih zaupnikov, reorganizacija zavarovanja, stanovanjska rešitev, katere si drugi radi enostranske konjunkturalne niti dotakniti ni upal; ureditev službe v trgovinah, ureditev borz dela na avtonomni podlagi in z njimi v zvezi dalekosežna stanovanjska akcija.

Notranja politika dosedanje vlade je odločen korak naprej. Ne mislimo le na obče znake miru in reda, ki je vžival načelno zaščito ravno v sedanji vladi. To je bil za sedanjo vlado itak izhod. Enako depolitizacija državnih uradov. Hočemo le podprtati dvoje dejstev: Dosedanja vlada je s splošno državnega stališča prva prišla za reorganizacijo macedonske notranje politične uprave, na podlagi katere inicijative je dala mednarodna komisija za proučevanje macedonskih dogodkov naši vladi prav. In da so se v kljub dolgoletnim jasnim zakonskim določilom oživilo naše samouprave in prešle v prvo etapo samostojnega upravljanja lastnega delokroga, je zasluga samo in ravno sedanje vlade in ostane kot dejstvo napredka ljudske samouprave zapisano naravnost zgodovinsko v analizi naše politike.

In naše finance? Vsakdo priznava, saj dejstev zanikati ni mogoče, da je sedanja vlada kot prva izvedla reorganizacijo proračuna; da je prva po desetih letih naše kraljevine podala javnosti prvi obračun našega gospodarstva; da je prva pristopila k najtežjemu vprašanju — zenačenju davkov in ga dejansko izvedla; da je dobila v svrhu stabilizacije dinarja, ureditve naših javnih naprav in prometnih sredstev veliko zunanje posojilo. Vsakdo si mora biti, če količjak pogleda krog sebe, svest težav, ki jih imajo države s posojili. Avstrija, Poljska, Grčija, Bolgarija, Rusija, Rumunija. Mi smo ga dobili! Znak, da tujina zaupa državi pod takim vodstvom, znak, da smo imeli v ministrstvu moža na svojem mestu!

Zunanja politika pa je bila v zamisli sedanje vlade naravnost vogeljni kamen naše lepše bodočnosti. Obkroževalne politike od strani Italije je konec, trs, v vetru trepetajoč, je postal pod vodstvom dosedanjega zunanjega ministra faktor evropske politike, evropskega miru in demokracije. Naše razmerje do Bolgarije se je temeljito spremenilo; ni bilo več rožljanja z mečem, ampak neprestano opominjanje na skupne interese. Naši odnosi z Madjarsko so se zboljšali; saj spadajo vsa resna pogajanja v to dobo. Marinkovič je prvi načel vprašanje politike do Rusije in Nemčije; je praktično najbolj utrdil Malo antanto in je sklenil, kar se njegovim prednikom ni posrečilo, jugoslovansko-francosko obrambno pogodbo, navezal pogajanja z Italijo na realni podlagi in — skoraj bi rekli — preprečil krvav spopad.

Vse to je moglo biti, ker je bila dosedanji vladi ljudska in splošna državna blaginja prvotni izhod; ker so sedeli na odgovornih mestih možje strokovnjaki, katerih je žejna naša domovina, ker je vlada imela zaupanje prvega in drugega ustavnega faktorja, ker je bila ljudska in državna. Vlada je padla — živela taka vlada v bodoče, odmeva danes po vsej Jugoslaviji!

Za grško-jugoslovansko vzajemnost.

v Atene, 9. febr. (Tel. Slov.) Analogno kakor se je te dni v Beogradu ustanovila grško-jugoslovanska liga, se je danes tudi v Atenah ustanovila enaka liga, obstoječa iz vseučiliških profesorjev in učenjakov.

v Atene, 9. febr. (Tel. Slov.) Grško vojaško letalo, ki je prejšnji teden moralo pri Nevrokopu v sili pristati na bolgarskih tleh, so bolgarske oblasti danes izpustile.

v Atene, 9. febr. (Tel. Slov.) Več dni je trajal na Egejskem morju velik vihar, ki se je sedaj nekoliko polegel, tako da bodo sedaj Pangalosa na torpedovki »Smirna« odpeljali v ječo

Kriza se razvija normalno

Radičevi smešni poizkusi — Delovna vlada je mogoča samo z razširjenjem sedanje koalicije — Ključ pri demokratih — Opozicija tira položaj v nove volitve

r Beograd, 8. febr. (Tel. Slov.) Kriza se razvija normalno in je tudi g. Stjepan Radič ostal takšen, kakršen je vedno bil. Dosedanja posvetovanja prvega mandatarja krone g. VUKIČEVIČA in drugega maršarja g. STJEPANA RADIČA so pripomogla k temu, da je položaj tudi s formalne strani povsem razčiščen. To razčiščenje, kakor tudi sam potek krize sta v polni meri dokazala točnost informacij »Slovenca«.

Vse parlamentarne skupine so se izjavele za koncentracijo, večina od njih proti dosedanjemu z g. Pribičevićem. S tem je koncentracija dejansko propadla, kajti z g. Svetozarjem Pribičevićem gre edino te g. Stjepan Radič, oziroma bi lahko bolje dejali, da se g. Pribičević krčevito drži g. Stjepana Radiča. G. Stjepan Radič kot mandatar krone je zato tudi sam uvidel, da mu ne bo mogoče izvršiti tega mandata in je prišel na svojo roko sondirati teren za sestavo vlade pod Davidovičevim vodstvom. V to svrhu se je on razgovarjal z najrazličnejšimi ljudmi in obenem z vsemi zastopniki parlamentarnih skupin, vendar pa je po naših informacijah taka vlada izključena in so tozadevni Radičevi naporji samo igranje s parlamentarizmom.

Če se hoče sestaviti delovna vlada, je delovna vlada mogoča samo v obliki današnje koalicije, oziroma s tem, da se današnja koalicija razširi. Za sedanjo vladno koalicijo oziroma njeno razširitev pod vodstvom radikalov pa je zelo malo razpoloženje pri Davidoviču. Zdi se, da nekateri demokratiški poslanci položaj direktno vodijo k novim volitvam. Gotovo pa je, da se bodo storili še vsi poskusi, da se sestavi delovna vlada, ki bo prožila jamstvo, da se izvršijo vsa dela tistega programa, ki ga je imela sedanja vlada.

Če se bo tudi ta poskus izjalovil, potem ni nobene druge rešitve, kakor volitve. Krivda za to pa pade na vse tiste, ki ne uvidijo težnje sedanje vlade in ki, bodisi iz osebnih, bodisi iz kakršnih drugih ozirov, nočejo uvideti stvarnega položaja, v katerem se država nahaja.

v Dunaj, 9. febr. (Tel. Slov.) Merodajni dunajski listi razpravljajo v svojih uvodnikih o mandatu, ki ga je dobil Stefan Radič za sestavo nove vlade, ter pri tem opisujejo razvoj voditelja hrvatskih kmetov. V njem vidijo ko-

maj kako garancijo za izvedljivost njegove misije. »Neue Freie Presse« naglašja, da se je kralj Aleksander s tem, da je poveril mandat Radiču, v prvi vrsti držal strogo konstitucionalnega običaja, ker je Radič voditelj druge največje stranke parlamenta. Kralj je očividno želel, da manifestira svojo popolno narodno nepristranost, ter je morda imel tudi namen, odvzeti Radiču vsak izgovor, da se mu ni pustila popolna prostost akcije in da se ga ravno zaradi njegovega hrvatskega smatra za nesposobnega, voditi kabinet. Več kot dvomljivo pa je, da se mu bo posrečilo, pobotati uporne elemente in urediti kaos strank in skupin. Jugoslavija ima najzavlačnejši interes za tako strnitev strank ne samo radi silnih problemov narodnega gospodarstva, radi velikega posojila, ki se je baš sedaj sklenilo kot sijajen uspeh finančnega ministra dr. Markoviča in ki bo ustvarilo veliko možnosti novega produktivnega razvoja, temveč so tudi napetosti v zunanji politiki zares dovolj resne, da se notranja enotnost uvideva kot nujna. Poklic Radiča označuje, če tudi bo jutri morda že samo epizoda, novo situacijo v Jugoslaviji. To je koncesija hrvatske, koncesija močni, tudi v odgovor zanimivi in posebni osebnosti. — »Neues Wiener Tagblatt« izjavlja, da je samo razkroj v jugoslovanskem strankarstvu, ki je nastal po smrti Pašića in po desetmesečnem režimu Vukičevića, mogel privedi do položaja, ki je postal Stefan Radiča v ospredje. Ali se bo slučajni koalicijski med federalistom Radičem in med demokratičnim ultracentralistom Pribičevićem, ki sta skupno vrgla Vukičevića, posrečilo, sestaviti vlado, ki bo res mogla živeti, je skrajno dvomljivo. — Ostali listi se omejujejo na to, da na čelu lista objavljajo senzacionalne Radičeve mandatu, ne da bi to dosedaj kaj komentirali.

v Rim, (Tel. Slov.) Tržški »Popolo di Trieste« piše z ozirom na Radičev mandat za sestavo vlade: Ta človek naj torej sedaj vodi režim v Jugoslaviji. Na naše proteste so odgovorili odgovorni ministri, da je njihov tovariš enostavno neodgovoren. Kdo bo jutri prevzel za njega odgovornost?

Radič se posvetuje in zavlačuje

Rad je mandatar krone — Popisuje posvetovanja in razgovore — Vukičevića ne more — Radič ni pridobil zase niti ene skupine dosedanje vlade razen Lj. Davidoviča

r Beograd, 9. febr. (Tel. Slov.) Dogodki tekom današnjega dne so bili najboljše opisani v kilometriski izjavi Stj. Radiča, katere je dal časnikarjem, potem ko je bil sprejet v avdiceno od kralja ob 12. V tej izjavi pravi Stj. Radič najprej, da se je on kralju zahvalil za to, da je dobil mandat kot zastopnik Hrvatalov in da on smatra, da ni treba da je mandat za njegovo osebo, t. j. da bi bil on predsednik vlade, marveč, da se on lahko razgovarja in pripravlja, kdo bi bil najpovalnejši vodja te koncentracije. Mora se namreč računati s tem, da bo koncentracija uspešna na ta način, da so v njej skupine, pa vendar ni treba, da bi bili vsi klubi, ne sme se gledati na strogo strankarsko disciplino.

»Jaz sem dobil mandat,« pravi Radič, »ki sicer ni omejen, pa se seveda samo po sebi razume, da moram delati hitro. Zato sem prošil Nj. V. kralja, da bi ga lahko jutri obvestil, kaj sem delal.« Pri tej priliki se je kralju ponovno zahvalil za to, da je dobil Hrvatski mandat.

S tem je dejansko dokazano, da je lahko v naši državi predsednik vlade ali Srb ali Hrvat ali Slovenec. V izvrševanju svojega mandata, pravi Radič dalje, sem sinčič najprej obiskal Spaho, kljub temu, da mi je Nj. V. kralj priporočil, da naj sicer ne delam. To pa sem storil radi tega, ker sem vedel, da g. Spaho odpušča. Spaho mi je izjavil, da dobim odgovor od Hrasnice. Hrasnica mi je danes dopoldne izjavila: »Vstopamo v novo vlado, če bo ona širša koncentracija nego dosedanja vlada.« Kakor vidite, je govoril malo po deliško. Ni namreč povedal, kako si zamišlja tako koncentracijo.

Davi sem bil najprej pri Pribičeviću, ki je istotako izrazil svoje zadovoljstvo, da je Hrvatski mandat. Nato sem odšel k podpredsedniku NRS Marko Trifkoviću, ki me je sprejel izredno prijetno. Obiljubil mi je vso pomoč. Pri tej priliki mi je podal nekaj svojih pogledov o naših razmerah, posebno je naglasil potrebo, da se demokracija čim bolj izgradi.

Stjepan Radič pri Davidoviču

Po obisku pri Trifkoviću sem bil dvakrat pri Davidoviču. Obakrat sta bila z menoj ostala člana demokratske eksekutive. Pribičević in Joca Jovanović. Davidovič ni mogel skriti svojega veselja in navdušenja, da je ravno Hrvat dobil mandat za sestavo vlade in me je informiral, da so bili demo-

kratke že 1. 1919. za to, da bi vlado sestavil Hrvat dr. Trumbić. Davidovič je obljubil polno pomoč celokupnega kluba, torej 61 članov, kar da je potrjeno z zapisnikom. Naglasil je, da ne zahteva za sebe nič, za klub pa samo toliko, kolikor je potrebno za čim uspešnejše delo koncentracijske vlade.

Radič pri dr. Korošcu.

Nato sem bil pri dr. Korošcu. Tudi on je bil zelo navdušen. Takoj mi je izjavil, da njega veže blejski pakt z NRS in da bo Vukičević, kadar bo z menoj govoril, govoril tudi v imeu SLS.

Razgovarjal sem se nato tudi z

Joca Jovanovićem,

ki je sicer zelo rezerviran. Izrazil je veliko zadovoljstvo in naglasil, da njegov mali klub ne zahteva ničesar drugega, kakor da se izvrši program seljaško-demokratske koalicije.

Pri Vukičeviću.

Z Vukičevićem sem govoril trideset ure, ali bolje rečeno, on je govoril z menoj. Nato Radič obširno pripoveduje, kakšen je bil potek tega dialoga in po svoji navadi navaja vse, kar se je na tem sestanku govorilo in navaja tako kakor si je on zapomnil. Vukičević mi je dejal sledeče, pravi Radič: »Povejte kralju, da radikalna stranka sprejema koncentracijo, ali da si ona edino za sebe prisvaja vodilno vlogo v državi, pa z ozirom na to tudi predsednika koncentracijske vlade. Ker pa je cel klub z menoj brez izjeme, se ne morem sam izključevati, če me že drugi ne izključujejo.« Od Radiča je zahteval, da prizna radikalnemu klubu pravico, da radikalni klub označi šefa koncentracijske. Vprašal ga je, kaj bi dejal, če bi radikalna stranka njega naznačila za šefa, ker drugega najbrž ne bo hotela. Radič pravi: »Odgovoril sem, da bi s tem nastal nov položaj, kajli on je bil dosedaj samo šef volivne vlade, ki se je s poslovnim aktom kraljevega zaupanja pretvorila v delovno vlado. Če ga radikalni klub v resnici predlaga za nositelja koncentracije, potem bom jaz njega osebo kot takega priznal. Nobenih nadumanih, da bi 156 narodnih poslancev, ki so sedaj z menoj, njega priznali kot mandatarja krone.« »Kakšnih 156,« je vzkliknil Vukičević. »Kje jih imate?« Radič: »Pro-

Kafandaris, bivši grški ministrski predsednik.

sim Vas g. Vukičević, tukaj je cela opozicija, namreč 85 selj.-dem. koalicije, 9 zemljoradnikov in Nastas Petrovič. Nato je tukaj skupina demokratskega kluba 61. Torej skupno 156.« »To ni točno,« mi je odgovoril Vukičević, »tam jih imam jaz 24.« »Toda to niso Vaši, marveč Marinkovičevi,« sem dejal jaz. »Jaz imam druge informacije,« je dejal Vukičević, »vem tudi, da ste vi, Pribičević in Nastas Petrovič designirali dr. Ninčiča kot ministrskega predsednika.« Radič je nato odgovoril: »Če imate takšne informacije, kakršne so te, potem je strašno. Tudi Spaho je za to koncentracijo. Z nami so tudi Nemci, pa jih imamo 180.« Predsednik Vukičević: »Spaho je z vami? On je za širšo koncentracijo od te današnje.« Radič odgovarja: »Prosim, današnja je umrla. Vsako živo je širše od pokojnega. Sicer pa naj bo Spaho v sredini med nami, pa bomo videli, kateri celoti se bo pridružil. Vas pa ni.« Vukičević: »Vi boste vrnil mandatar. Radič: »Mislim, da ne.« Vukičević: »Pa Vi niste izvedli koncentracije.« Radič: »Prosim, pa tudi Vi ste za koncentracijo in tudi cel Vaš klub je za koncentracijo.« Vukičević se je nato zamislil, pravi Radič, in je dejal, da ne misli omejevati prerogativ krone. Jaz sem odgovoril, da ne mislim vračati mandata. Odšel bom h kralju s svojim poročilom. Pa računajte sami s tem, da je 156 več, kakor 120, da je 180 več, kakor 120.« Vukičević je končno Stjepanu Radiču obljubil, da bo popolne sklical sejo radikalnega kluba in da bo o teh razgovorih obvestil kralja.

Seja radikalnega kluba.

Popoldne ob 2 je bila sklicana seja radikalnega kluba, kjer je prvi govoril predsednik kluba Velja Vukičević, da je v načelu za koncentracijo, zahteva pa, da formiranje te koncentracije pripade v prvi vrsti radikalni stranki, ki je najmočnejša v parlamentu. Kar se pa tiče osebe, ki bi naj izvedla koncentracijo, pravi, da je to prerogativa krone in se zato v to zadevo ne spušča. Nato je prošil Vukičević za mišljenje kluba. Besedo je dobil poslanec Buniša Račić, ki je dejal, da radikalna stranka kot najmočnejša parlamentarna skupina ne more sprejeti g. Radiča kot šefa koncentracijske vlade, in rekel, da pripada to mesto radikalni stranki. V tem smislu izraza on predsedniku Vukičeviću popolno zaupanje. Poslanec Ilija Mihajlovič je govoril v istem smislu, rekoč, da deli mišljenje s predsednikom radikalnega kluba, po katerem radikalna stranka Radiča ne more sprejeti za šefa koncentracijske vlade.

Nato je prišlo do majhnega incidenta, ki ga je povzročil poslanec Milutin Tomić, ki je izjavil, da je tudi on mnenja, da radikalna stranka ne more sprejeti Radiča za predsednika vlade, vendar pa da tudi radikalna stranka ne more poveriti sestave vlade Velji Vukičeviću, češ da je situacija tako resna, da so potrebni močnejši ljudje. Radi te izjave je nastal nemir in poslanci so protestirali proti takemu načinu govorjenja. Nto je vstal g. Vukičević ter predlagal, da podpredsednika kluba Mihajlovič in Jankovič, dr. Bogoljub Kujundžić in dr. Laza Markovič gredo k Radiču in mu sporoče odgovor radikalnega kluba. Predlog je bil soglasno sprejet, naker je dr. Bogoljub Kujundžić predlagal tekst odgovora, v katerem naj se Radiču pove sledeče: Da se radikalni poslanski klub popolnoma sočluzira s predsednikom kluba g. Vukičevićem in da je bil predlog soglasno sprejet. Po seji radikalnega kluba je imenovana delegacija obiskala g. Radiča v njegovem klubu. V imenu predsednika Vukičevića je dr. Laza Markovič dal izjavo, da poslanski klub narodno radikalne stranke soglašja z odgovorom predsednika kluba, ki se glasi:

1. Radikalna stranka v načelu nima ničesar proti koncentraciji, zahteva pa, da pripade vodstvo pri formiranju koncentracije radikalni stranki.

2. Da glede osebe predsednika te koncentracijske vlade radikalna stranka stoji na stališču, da je to predprava kralja.

O tej seji radikalnega kluba je bil izdan sledeč komunik: Na seji radikalnega kluba so poslanci pooblastili gg. dr. Bogoljuba Kujundžića, Stevana Jankoviča, Ilijo Mihajloviča ter dr. Laz Markoviča, da sporočijo g. Radiču kot mandatarju krone odgovor radikalnega kluba na njegovo ponudbo, s katero je on povabil g. Vukičevića, predsednika radikalnega kluba, da sodeluje v njegovi koncentracijski vladi. Odposlanci radikalnega kluba so Radiču sporočili odgovor, ki je bil v klubu soglasno sprejet. Odgovor sem se glasi, da je g. Vukičević obvestil radikalni klub o Radičevi ponudbi za vstop v koncentracijsko vlado ter da radikalni klub pristaja na formiranje koncentracije, toda pod pogojem, da mesto predsednika vlade pripade radikalni stranki. Samo na tako koncentracijo bi radikalna stranka lahko pristala. Glede vprašanja osebe eventualnega predsednika take vlade je izjavil g. Vukičević Radiču, da se to vprašanje tiče predprave kro-

MALI OGLASI

Vaša drobna vrsta na 1-30 Din ali vsaka beseda 50 din. Najmanjši oglaševanje 3 ali 5 lin. Oglaševanje se vrne se računajo više. Za odgovor vrnemo. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Kdo prodaja?**Klavir**

kupi »Katol. prosvetno društvo Spodnja Šiška«, Ljubljana 7. 1035

Pletilni stroj

št. 9 ali 10, kupi Segulin Franc, Maribor, Vojašniška ulica 2. 1036

Nasa obrt**Preničalite se**

v gostilni »Pri Fajmostru« o dobri kvaliteti in niški ceni vin: Otelo 11 Din, Štajerc 12 Din, Bizele 12 Din, Rizling nov 16 Din, Rizling star 16 Din, Portugalka 16 Din, Tramin 20 Din. 1093

Trboveljski premor

drva. Počasniki, Bohoričeva št. 5. — Telef. 2039.

Mlinarji!

Rz. prosa, nado in težen kupite naleten pri V. VOLK, LJUBLJANA, večtrgovina žita in moka

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodeca svojo preizkušeno

Želodčno tinkturo.

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ul. 1/2

Motvoz (špaga) najcenejši direktno v tovarni Mehanična vrvarna Šinkovec, Grosuplje 10245

Stavbno podjetje ACETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Korosčeva ul.

Družba »Ilirija« Premog - drva - koks - oglje Dunajska cesta 46, poleg Iv Zakotnika Tel 2870

Pozor kuncel!

Prostovoljna javna dražba se vrši dne 15. t. m. ob 11 dopoldne: 1 hiša z vrtom in 1 hektarjem gozda; leži na prometnem kraju Dolenjske, odstranjeno dve minuti od kolodvora. Cena 40.000 dinarjev. Ponudbe pisane ali ustne ali lastnika: Alojzij Bajec, pek. mojster, Mirna 45.

INVENTURNA PRODAJA**2000 parov**

damskih čevljev v modnih barvah po cenah

Din 129 — 169

Različne vrste moških in otroških čevljev po globoko znižanih cenah. Ne zamudite ugodne priložnosti! Posetite naše prodajalne!

Ljubljana

Prešernova ulica št. 7

Maribor

Aleksandrova cesta št. 7

Rata**Žagarja - sodarja**

za vodstvo izdelovalnice lesenih sodov — ter energičnega nadzornika

sprejme večja cementna tovarna v Dalmaciji. — Ponudbe na »Poštni predal št. 167«.

RAZPIS Cerkevno-konkurenčni odbor v Podčetrju razpisuje razna popravila pri župnijskih poslopih v Podčetrju pod zelo ugodnimi pogoji. Do 1. julija t. l. morajo biti ta dela izgotovljena. Prijave je nasloviti na župnijski urad v Podčetrju do 25. februarja 1928. Tam se dobe tudi vse informacije. 965

Drva za kurjavo

bukova in hrastova, bi kupili večjo množino sečnje 1926/27. Trgovci z lesom in producenti, ki imajo napredaj drva, naj jih ponudijo na naslov: Privreda a. d. Beograd. V ponudbi je treba točno in detajlno naznačiti: nakladalno postajo, količino, ceno, rok dobave, vrsto drv in način plačila. 868

Inserirajte v „Slovincu“!

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je zapustila naša nad vse ljubljena sestra, svakinja, teta in sestrična, gospodična

Marjanca Zorc

dne 8. februarja po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek dne 10. februarja t. l. ob 4. uri popoldne iz mrtvaške veže deželne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto dne 11. februarja t. l. ob 7. uri zjutraj v farni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. V Ljubljani, dne 8. februarja 1928.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Službe iščejo

Mlinar pošten, več svoje stroke, išče primerne službe na valjenem mlinu, najraje na Štajerskem. Naslov v upravi pod št. 1036.

Dekle pošteno, išče mesto sobarice; zna tudi šivati. Naslov pove uprava pod 1105.

Službo natakarice ali hišne iščem pri kakšni družini. — Naslov v upr. lista pod št. 1103.

Proste službe**Delovodja**

za vsa tesarska dela, samostojen, več pri stopnicah in težjih konstrukcijah, se takoj sprejme. Ponudbe z dobrimi pričevanji naj se pošljejo na upravnništvo tega lista pod šifro »Samostojen« št. 1066.

Mlado postrežnico a priporočili, za dopoldne iščem. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 1106.

Služkinja

poštena, priprosta, sred. let, ki zna nekaj kuhati in bi sama gospodinjila na prav majhnem posestvu, se sprejme. Naslov pove uprava »Slov.« pod »Pridna št. 1078«.

Mesarskega vajenca močnega, sprejemem iz poštene kmečke hiše. Janez Verdir, mesar. Tržič.

Hlapca za vsako delo, poštenega, treznega, zanesljivega, z daljšimi, dobrimi pričevanji, sprejemem. Naslov v upravi. 1053

Vnajem**Leni prostori**

za boljše skladišče ali večji obrat, se oddajo v najem v Ljubljani v bližini goreni kolodvora. — Ponudbe upravi »Slov.« pod: Lepi prostori 1076.

Gostilna v najem se odda na zelo prometnem mestu v Šoštanj. — Ponudbe reflektantov, ki imajo osebno pravico, na upravo »Slovenca« pod: »Gostilna Šoštanj«.

Stanovanja**Bivališče brez megle**

v zatišni, vetru neizpostavljeni višinski legi s svežim gorskim zrakom, z možnostjo dietne prehrane in docela mirno, suho, zračno, solnč., se parirano in čisto sobico, iščem za 40 letno žensko osebo z malim defektom na pljučih, v svrhu večtedenskega zdravljenja. — Ponudbe se žele tekom enega tedna na naslov: »Višinsko sol-če št. 1092« na upravo »Slov.« — Na vesti je cene in opis nudenega.

Stanovanje

2 do 3 sob iščem za takoj ali maj. — Ponudbe na upravo lista pod »Sestri«.

Posestva

Proda se iz proste roke kmečko

posestvo

obstoječe iz nove hiše ter gospodarskih poslopij (kozolec in hlev), nekaj gozda in travnikov ter njiv, gmajne itd., skupaj 24 ha, vse nerazdelno v enem kosu za znesek 50.000 Din. — Kje, pove uprava Sloven. pod 1015.

Kdo kupi?**Sladek mošt**

in 12 vrst najfinejših sokov nudi »Brezalkoholna produkcija« — Ljubljana, Poljanski nasip št. 10/a.

Predelna stena

steklena, lepa, velika, na prodaj v trgovini Verbič, Stritarjeva ulica. 1082

Slive

za žganjekuho

in jabolka po najnižji ceni prodaja

GOSPODARSKA ZVEZA

Semenski česen

izredno debel, zdrav, razpošilja po 9 Din za kg zdravišče Dobrna pri Celju. 1097

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra soproga, skrbna mama, gospa

Marija Babšek

dne 8. t. m. po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 10. februarja t. l. ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti, Štepanja vas št. 7, na domače pokopališče v Štepanji vasi.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 15. februarja 1928 ob 7 zjutraj v cerkvi pri Božjem grobu v Štepanji vasi.

Štepanja vas pri Ljubljani, 8. februarja 1928.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Zahvala

Vsem, ki so sočustvovali z nami v težkih dneh izgube našega nepozabnega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Karla Kolterer

in ki so ga počastili zadnjikrat s svojim spremstvom, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. — Posebne hvale pa smo dolžni g. dr. Ogorevcu za ves njegov trud in tolažbo v zadnjih dneh pokojnika. Iskrena hvala č. duhovščini, posebno pa g. dekanu F. Šalamonu za prekrasne in ganljive besede ob svežem grobu, zastopnikom zdravilišča Rog. Slatine, kakor tudi zastopnikom vseh občin in korporacij.

Rogatec, dne 7. februarja 1928.

Žalujoče rodbine:

Kolterer - Krisper - Auernik.

Zahvala

Za vsestranske blagodejne dokaze toplega sočustvovanja o priliki smrti naše nadvse ljubljene žene, matere, babice in prababice, gospe

Marijane Medic roj. Klemen

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena č. duhovščini cerkve sv. Jožefa in župnije sv. Petra ter gg. zdravnikom za naklonjenost v bolezni in za častno spremstvo pri pogrebu pokojnice. Enako se zahvaljujemo zastopnikom raznih oblasti, društev in organizacij, trgovskim tovarišem kakor uslužbenstvu tovarne Medic-Zankl in Združenih Uljara za častno udeležbo pri pogrebu, gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke, darovalcem krasnih vencev in cvetja in končno vsem številnim prijateljem in znancem, ki so nepozabno nam pokojnico spremili na njeni poslednji poti.

Vsem in vsakemu naša ponovna, najtoplejša zahvala.

Ljubljana, dne 9. februarja 1928.

Žalujoči ostali.

Človek si osvaja zrak!

Letalo v sodobnem življenju

Dočim je pri nas letalstvo še vedno nekaj več ali manj nenavadnega in se uporablja skoraj izključno le v vojaške svrhe, si je osvojilo drugo pozicijo, ki ga nerazdružljivo veže s sodobnim življenjem tudi na gospodarskem in sportnem polju. Letalo ni samo eno najučinkovitejših bojnih sredstev, ono je tudi najbrž običilo, ki ga imamo, in upoštevati je treba, da ne rabi nobenih potov kakor n. pr. železnica, tračnice ali pa avtomobil ceste. Nič manj važen pa ni vpliv, ki ga mora imeti tudi na duha mislečega človeka kot faktor, ki je uresničil tisoletno hrepenenje vsega kulturnega človeštva. Pomisliti moramo, da je trodimenzionalnemu bitju, kot je to človek, imanentna želja in potreba, da se prosto giblje v vseh treh dimenzijah. Človek je bil od vsega početka vezan na dvodimenzionalno zemeljsko površino in šele letalstvo mu je omogočilo pot v tretjo dimenzijo, v višino. In baš v tem tiči nekaj, kar postavlja letalo med ostalimi iznajdbami na prav posebno mesto, kar mu daje nekaj revolucionaren značaj.

Približno dvajset let je, odkar se je dvignil prvi letalec na evropskih tleh; bil je to braziljski magnat in sportnik Santos-

datkov. Nas zanimajo najbolj Italijani, kjer se Mussolini osebno zelo zavzema za čim večjo tozadevno oborožitev. Nekoč je Mussolini opozoril na nepovoljno lego Italije, ki omogoča, da se vsi važnejši kraji lahko dosežejo iz sedanjih držav z letalom v dveh do treh urah in je s tem utemeljeval zahtevo po čim močnejši aviatiki, ki bi branila Italijo takih napadov. Baje imajo Italijani sedaj 3000 letal, hočejo jih pa imeti 5000.

Zračne zvezde vseobseg

Zgodovina zračnega prometa obsega pičlih deset let. Kljub temu, da nima na razpolago bogatih kreditov vojaštva, je vendar dosegel višino, ki dokazuje upravičenost njegove eksistence v sodobnem življenju. Danes je zračni promet razvit v vseh kulturnih deželah sveta. Kot običilo, katerega glavna prednost je brzina, se uporablja letalo večinoma na daljših progah mednarodnega značaja; kajti na kratkih razdaljah so časovne difference v primeri z železnico ali avtom precej manjše, da bi upravičevale dražji transport. Velik napredek v tem oziru je bila uvedba nočnega prometa, ker odpadejo tako zamude, ki jih pri ostalem prometu ni. Danes lahko letimo iz Pariza v Moskvo v približno 30 urah.

Čez nepristopne in neraziskane pokrajine

Jako uporabljivo je letalo v tropičnih krajih, kjer zabranjujejo obširni pragozdi in močvirja prehod ostalim prometnim sredstvom. Reke in jezera nudijo tu ugoden teren za pristajanje, radi česar se uporabljajo vodna letala, ki slede toku poglavitnih rek. Ako so to kovinska letala, ki jim moča ne škoduje, odpadejo dragi hangarji in upostavitve takega prometa ne zahteva mnogo denarja. Naj omenimo dve deželi, kjer se je uredil ravno na tej podlagi zračni promet: Columbia in Belgijski Kongo.

Na pohodu so velike zračne zvezde: Evropa—Kitajska, Evropa—Indija, Evropa—Avstralija in proge preko oceana v Severno in Južno Ameriko.

Letanje kot sport — dirke.

Sportno letalstvo lahko ločimo v dve skupini, v letalstvo za zabavo in v rekordno; sportno letalstvo je predstraža vsega letalstva, daje nove smernice in utira nova pota.

Zračne dirke imajo po mojem mnenju veliko večji pomen kot n. pr. avtomobilske. Dosežene hitrosti se v zraku lažje izkoristijo v praktične svrhe kot na cesti, polni ovinkov in drugih zaprek. Najbolj znana tekma je hitrostna dirka za Schneiderjev pokal, ki se je udeležujejo vodna letala. Zadnja leta tekmujejo tu le še Amerikanci, Angleži in Italijani. Leta 1913 je bila največja hitrost 72,6 km na uro,

leta 1922 pa že 237,5 km in letos se je dvignila na 453,28 km na uro. Suhozemna letala pa so dosegla že nad 500 km. Praktično letalstvo sledi zelo hitro rekordom in so tu povsem običajne brzine okoli 200 km na uro.

Velika potovanja.

Omeniti moramo še velika potovanja, ki služijo deloma v propagandne namene, deloma pa raziskavanju možnosti upostavitve rednega prometa predvsem v eksotičnih pokrajinah. Med prve spada polet de Pineda iz Italije v Južno Ameriko in preko Severne Amerike nazaj. Prevozil je okoli 40.000 km. Kljub temu, da je imel precej smole, je vendar treba priznati, da je preletel nekaj jako kočljivih in nevarnih predelov n. pr. preko braziljskih pragozdov. Tu moramo omeniti tudi polet naših letalcev Sondermayerja in Bajdaka v Indijo in nazaj.

Države s kolonijami skušajo organizirati zračno zvezo s svojimi prekomorskimi posesti. Tu moramo omeniti polete Angleža Cobhana v Avstralijo in Indijo, francoske ekspedicije v Zadnjo Indijo, na Madagaskar ter preko Sahare, in ameriška potovanja na otočje Hawai. Nemci so leteli v Peking. Končno nam je prineslo zadnje leto kot najnovejše preko-oceanske poletje.

Letale v službi vede.

Znanost uporablja letalo za raziskavanje sicer nepristopnih pokrajin. Naj omenim le znano Amundsenovo ekspedicijo na severni tečaj. Dalje je letalo važen pripomoček za kartografijo; kajti fotografije, posnete z letala, so zelo prikladne za mapiranje dotične pokrajine.

Naši letalci so izborni

Naše vojaško letalstvo je na visoki stopnji; to pa je za nas življenjskega pomena z ozirom na Italijo, ki ima silno razvito vojaško aviatiko. Saj imajo Italijani za vpad na razpolago vso našo zapadno mejo od Triglava do Ohrida. Če je torej naše letalstvo za defenzivo nujno potrebno, nam je tudi jako dobrodošlo za napad; kajti mnogo važnih nasprotnih centrov je v območju naših eskadrilj. Imamo moderen letalski park v suhozemni vojski francoskega, v mornarici pa večinoma nemškega izvora. Predvsem pa imamo prvovrstno osebje, ki nam daje najlepše upe za bodočnost ne samo našega vojaškega, temveč tudi civilnega zrakoplovstva, ki mora vendar enkrat priti. Naši letalci so se odlikovali na mnogih mednarodnih tekmah, naj omenim tekme v Švici, tekme Male antante itd.

In sport? Ljubljanski aeroklub je bil prvi, in menda edini, ki si je nabavil lastno letalo.

Imamo dalje domačo tvornico za letala: Ikarus v Novem Sadu. Dosedaj je izdelovala

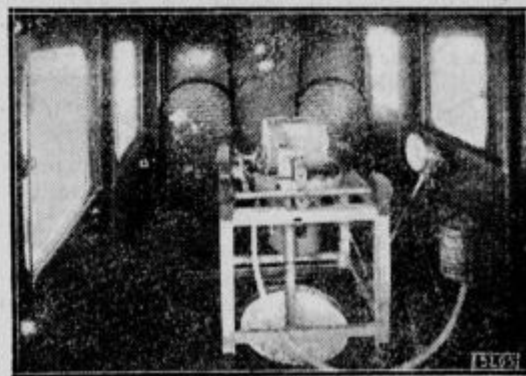
šolska letala za vojsko in mornarico, ki so povsem zadovoljiva. V zadnjem času pa se je lotila tudi izdelave bojnih aparatov in upamo, da bo uspela. Poleg tega se nahaja tudi v Belgradu tvornica za aeroplane. Motorje moramo vse uvažati iz inozemstva.

Spalnica modernega letala.

Kaj pa nesreče?

Končno še nekaj o nesrečah. Tu treba predvsem vpoštevati, da absolutno varnega občila ni in ga tudi najbrž nikoli ne bo, da se je

Aparat v mornarici letal, s katerimi se vršijo fotografski posnetki pokrajin.

Človek običajnim prometnim sredstvom (železnice, avtomobila itd.) tako privadil, da se niti ne zaveda vseh objektivnih nevarnosti, ki v njih tiče, in končno, da je letalo kot običilo jako mlad pojav, ki ga veliko bolj kritično motrimo kot ostala. Danes je statistično dognano, da se ponesreči ne samo absolutno, temveč tudi relativno manj ljudi na prometnih letalih kakor na železnici. Opasnost v letalu, ki ga vodi izurjen in preudaren pilot, ni večja kot na katerikoli drugem običilu. Publika je vedno bolj naklonjena in število potnikov se veča vsako leto rapidno. Napačno je mišljenje, da je letalo ob motornem defektu pogubljeno. Tudi če motor odpove, se lahko varno spusti na zemljo, razen tega imajo velika letala po dva ali več motorjev, da lahko nadaljujejo svojo pot tudi, če se pokvari eden izmed njih.

Posebno poglavje pa tvori vojaško letalstvo, kjer se pripeti največ nesreč. Vojaški pilot vedno vežba komplicirane figure, leta ob vsakem vremenu in je že radi tega verjetnost nesreče večja. Dalje je pri vojski mnogo jako mladih pilotov, ki so prekorajzorni in premalo previdni. To so vse faktorji, ki pri zračnem prometu ne pridejo v poštev; kajti tam vozijo samo piloti, ki imajo že dolgo dobo službe bodisi v vojski, bodisi kot pomočniki prvega pilota, za seboj in ki so si v svesti velike odgovornosti, ki je zvezana z njihovo službo.

Z—t.

Zračna parada na lanskih angleskih manevrih.

Dumont. V Ameriki se je par let prej posrečilo isto bratoma Wright. Za balkanske in tripolitanske vojne vidimo prve poizkuse, uporabiti letalo v vojaške svrhe. Proti koncu svetovne vojne je Avstrija kot prva uvedla redni zračni promet na progah Dunaj—Lvov—Kijev, ter Dunaj—Budimpešta. To so etape, po katerih si je letalstvo osvojilo položaj, ki ga ima danes.

Se danes obstojajo v glavnem te tri panoge aviatike: sportna, vojaška in prometna, ter izpopolnjujejo druga drugo.

Vloga letalstva v vojni

Vojaški krogi so takoj v začetku letalstva slutili njegov pomen in uporabljivost v bojne naloge in so z veliko vnemo in z izdatnimi sredstvi pričeli z organizacijo vojne aviatike. Prva je bila Francija, ostale države so sledile. Po številu stoji danes vojaško letalstvo na svetu na prvem mestu. To pa radi tega, ker ima povsod na razpolago izdatna sredstva. Zato je bil tudi razvoj v svetovni vojni tak kot ga v miru ne bi nikoli mogli doseči v tako kratkem času. Svetovna vojna je prinesla kvantitativen napredek in kvalitativni. Rezultat tega so bila na eni strani orjaška letala z večjimi motorji, na drugi strani pa tista vitka linija in dovršena forma, ki je primerna iz fizikalnih razlogov in ki učinkuje tudi estetsko ugodno.

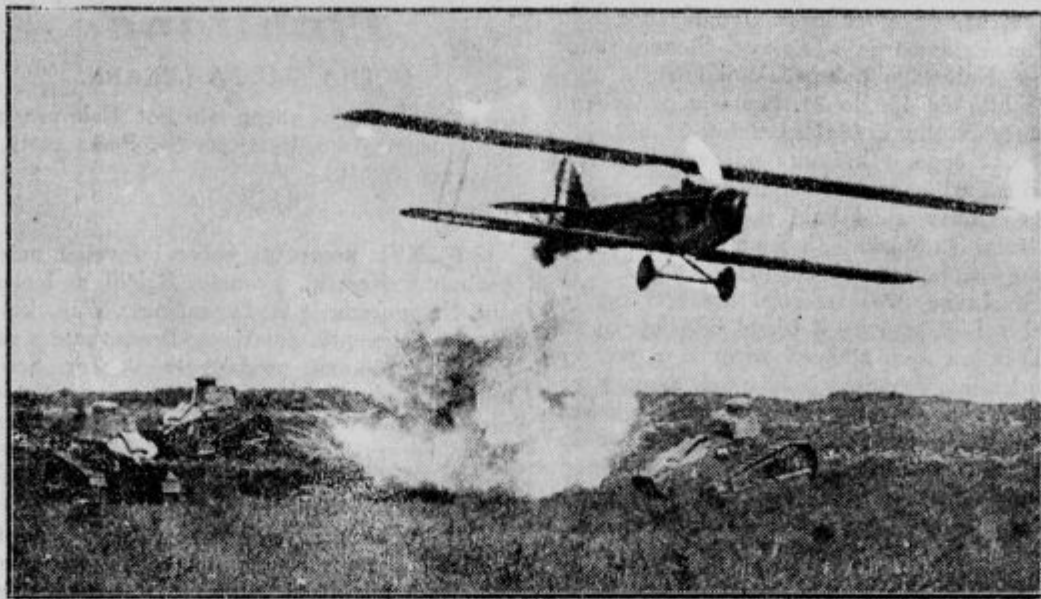
Prvotno je letalstvo le dopolnjevalo ostale panoge vojske; služilo je predvsem za opazovanje sovražnih postojank in gibanja neprijateljskih edinic. Danes je povsem samostojno organizirano in sposobno, da samo izvede obširne akcije. Važno pa je tudi, da je letalo razmeroma ceneno orožje, da je jako učinkovito in brezdvoma med vsemi najbolj gibljivimi. Njegova uporaba na kopnem in na morju je zelo mnogovrstna.

Predvsem je tu omeniti njegovo brzino in pa veliki akcijski radij, ki omogoča, da se zaneše boj tudi na poprej mirno in nenadlegovano pozadije. Materialni učinek zračnega napada je pod ugodnimi pogoji jako velik. Danes imamo bombe v teži do 500 kg; ako je taka bomba dobro plasirana, lahko uniči cel kompleks zgradb. S plinskimi bombami moremo zakuziti večje površine zemlje, požarne bombe zanetijo požare. Jasno je torej, da se sovražnika lahko občutljivo prizadene z napadi na vojaško važne objekte v pozadiju fronte, kot so to kolodvorji, tvornice, zbirališča itd.

Poleg tega je pa moralni vpliv neprestanih nadlegovanj iz zraka velik; posebno, ker reagira civilno prebivalstvo v zaledju nanje veliko bolj intenzivno kot disciplinirana fronta. Zrahljajo se že itak napeti živci neoboroženega prebivalstva, ki se čuti vedno ogroženega, in zlomi se odpornost zaledja, ki je glavna opora fronti. Z vsem se pa lahko združi tudi propaganda z letaki, ki jo poznamo tudi mi iz za vojne. Še živo se spominjamo, kako fatalno so vplivali italijanski aeroplani, ki so se leta 1918 pojavili pod D Annunzijevim vodstvom nad Dunajem ter metali listke med sestradano prebivalstvo.

V mornarici se uporabljajo hidroplani razen tega še za lansiranje torpedov, za spremstvo transportov, za iskanje min in podmornic.

Med največje zračne vojne sile štejemo danes Anglijo, Ameriko, Francijo in Italijo; o Rusiji pa ni natančnejših po-

Z lanskim manevrom angleške vojske, kjer so sodelovali tanki in aeroplani.

M. Soštenko:

Neznani prijatelj

(Prev. I. J.)

Živel je nekoč mož — Peter Petrovič — s svojo ženo Katarino. Ta mož je živel v predmestju, zelo dobro živel. Bil je bogat in imel čudovito urejeno stanovanje, omare z mnogimi oblekami, skrinje z najrazličnejšim blagom, dva samovarja iz Tule in mnogo drugih dragocenih reči.

Kljub svojemu bogastvu pa je živel ta mož samotno in enolično: sedel je na svojem bogastvu, gledal zaljubljen svojo mlado ženo in ni nikamor zahajal. Bal se je zapustiti hišo, kajti nemirni časi so to in mogli bi priti v hišo tatovi. Celu v kino ni hodil.

Nekega dne pa je prejel Peter Petrovič anonimno pismo. Nekdo mu je pisal:

»Ti, stari bedak, živis sam s svojo mlado, brhko ženo in ne vidiš, kaj se okoli tebe dogaja. Tvoja žena te ima za norca. Ker sem tvoj neznani prijatelj, ti sporočim tole: Če moreš priti v soboto, dne 30. t. m. ob 6. uri zvečer v Ljudski vrt, se boš lahko na lastne oči prepričal, da Te Tvoja žena vara!

Tvoj neznani dobri prijatelj.

Peter Petrovič je prečital te vrstice, sedel zamišljen in spomnil se je marsičesa. Tako je n. pr. njegova žena v zadnjem času prejela dve pismi, ne da bi mu bila razodela njih vsebino in sploh se je v zadnjem času zelo sumljivo obnašala, često hodila k svoji materi in zahtevala za gospodinjstvo več denarja nego običajno.

Kaj takega! — si je dejal Peter Petrovič —

da se iz mene norčujejo. Opazoval bom ženo, ko pri sestanku zasači in potem bo romana konec!

Ko je prišel zadnji dan meseca, je izjavil Peter Petrovič, da je bolan, legel na divan in skrivoma opazoval svojo ženo. Le-ta je imela ves dan opraviti z gospodinjstvom, proti šesti uri pa je rekla svojemu možu:

»Ljubček, danes moram k materi; zvedela sem, da je težko obolela.«

Vzela je svoj novi klobuk, potegnila parkrat s pudrovim čopom preko obraza, si pordečila ustnice in hitro odšla.

Peter Petrovič ni zinil nobene besedice. Ko pa so se zaprla za ženo hišna vrata, je skočil na noge, se hitro oblekel, vzel krepko palico in skrivoma sledil svoji ženi.

Prišel je v Ljudski vrt, privihal ovrtnik, potisnil klobuk v obraz in se tako sprehajal po drevoredu. Nenadoma je opazil svojo ženo, sedečo na klopi in ozirajočo se na vse strani v oči vidnem pričakovanju. Stopil je k njej in hitro rekel:

»Dober dan, gotovo pričakujete tu dobrega prijatelja?«

Žena se je ozrla v moža in začela jokati.

»Oh, Peter Petrovič, — je rekla potem — ne mislite o meni nič slabega. Nisem Vam hotela povedati, a sedaj moram.«

Iz žepa je vzela pismo in ga izročila možu. V pismu ji je nekdo pisal, da je edinole v njenih rokah, da reši človeka, ki stoji na robu propada. Ta človek jo prosi, naj pride 30. t. m. ob 6. uri zvečer v Ljudski vrt. Peter Petrovič je pismo nekaj kratov pazljivo prebral, nato pa skomizgnil z rameni in rekel:

»Ne vem,« je odgovorila žena; »dobila sem to pismo, mož se mi je smilil in šla sem v Ljudski vrt.«

»Tako,« je rekel mož, »si šla... Če si že šla na sestanek, se mi sedaj ne gani z mesta. Skril se bom za oni-le šteber, si dobro ogledal možaka, nato ga pa seznanil s svojo palico.«

Mož se je skril za šteber, njegova žena je prepadena sedela na klopi. Tako je pretekla ura in nato še ena, a neznanca ni bilo od nikoder. Tedaj je Petru Petroviču postala stvar preneumna, stopil je izza štebra in zaklical svoji ženi:

»Nekdo si je dovolil neumno šalo. Pojdiva domov. Dovolj dolgo sva bila v Ljudskem vrtu.«

Žena je zmajala z glavo in rekla:

»Slučaj se mi zdi resnejši, nego misliš. Gotovo te je neznanec videl, se prestrašil in odšel.«

Peter Petrovič ni rekel nič, dal svoji ženi roko in odšel z njo molče proti domu.

Ko sta dospela domov, sta našla vrata vzlomljena, skrinje in omare na stežaj odprte in oplenjene vseh dragocenosti, na steni pa je bil pritrjen bel listič s temile vrsticami:

»Bedaka! Nikoli Vaju ni moglo zvesti iz stanovanja; kakor dede sovi sedita ves dan v gnezdu. Tvoje obleke, bedak, so zelo lepe, toda žal meni niso prav, ker si ti manjši in debelejši. To je prav za prav nesramnost. Pozdravi Tvojo ženo. Upam, da se je danes v Ljudskem vrtu dobro zabavala.

Tvoj nesramni, dobri prijatelj!

Zakonca sta prečitala te vrstice in se zgrudila vsak na svoj stol. Šele sedaj sta razumela, kdo je bil njun »neznani, dobri prijatelj«.

ne in da se on o tem z Radičem ne želi pogajati. Radikalni klub je odobril to izjavo g. Vukičevića in se izjavil z njim popolnoma solidarnim. Delegati so na to pooblaščen od radikalnega poslanskega kluba Radiču sporočili tudi, da uživa predsednik Vukičević popolno zaupanje kluba.

Davidovič želi volitve.

Ko je Radič sprejel ta odgovor radikalnih delegatov, je takoj odšel v predsedništvo demokratičnega kluba, kjer so se zbrali Ljuba Davidovič, Nastas Petrovič, Joca Jovanovič in Svetozar Pribičević, ter konferiral z njimi skoro do 8. ure zvečer. Na tej seji so se razgovarjali o situaciji. Veliko se je govorilo o možnosti rešitve krize z volitvami in večina navzočih je bila za to, da bi bil najboljši izhod iz situacije razpis volitev. Za tako rešitev krize se je zlasti zavzemal Ljuba Davidovič. Vaš dopisnik se je razgovarjal z nekaterimi demokratičnimi poslanci ki so soglasno izjavili, da Davidovič misli, da bi bilo bolje iti na volitve, kakor imeti še naprej takšno vladno, kakor smo jo imeli dosedaj. V tej zvezi je tudi zanimiva pretnja, s katero je zagrozil Ljuba Davidovič poslancu Gjoki Popoviću, ki je glasoval proti predlogu Ljube Davidoviča. Poslanec Popović je namreč delil Davidoviču: »gospod predsednik, nikar ne delajte takih stvari, ker volitve so resna zadeva, zlasti v sedanjem položaju.« Boljše so volitve, kakor nekaj, kar imamo sedaj, je odgovoril Davidovič, ker zagrozil poslancu Popoviću: »Ti ne boš nikdar več poslanec vseeno če smo v vlad ali v opoziciji.« Slične izjave so dajali tudi ostali demokratični poslanci.

Radič piše Vukičeviću.

Na tej seji je bilo redigirano tudi pismo, ki ga je Radič poslal Velji Vukičeviću. Pismo je datirano z 9. februarjem ob četrti na 8. uro in se glasi: »Gospod predsednik! Štirje delegati radikalne stranke, ki so bili pred 1. in pol ure pri meni in v katerih imenu je govoril g. Laza Marković, so k svoji izjavi, ki se od vaše znatno razlikuje, podali še sledeče informacije: Eden od radikalnih poslancev je energično nastopil proti temu, da bi se slučajno konferenca radikalnih poslancev mogla imenovati seja poslancev, ker ta sploh ni bila sklicana in ker je prisostvovalo samo 37 poslancev. Po vsestranskem posvetoivanju z voditelji seljaško-demokratske koalicije, ki predstavlja kompaktno skupino 156 poslancev Vas prosim, da takoj skličete sejo radikalnega kluba, če mogoče že jutri dopoldne, na vsak način pa tekot jutrišnjega dne in mi sporočite ali usten odgovor na mesto, ki ga

določite sami ali pa pismenim potom na Seljaško-demokratski klub.

To pismo je izročil predsedniku radikalnega kluba tajnik radikalnega kluba dr. Glavinič in zahteval od Vukičevića potrdilo o sprejemu.

G. Vukičević je odgovoril: »Povejte g. Radiču, da lahko upravlja svojo stranko kakor hoče, jaz postopam kakor umem.«

K temu Radičevemu pismu moramo pripomniti, da je povsem netočno. Na seji radikalnega kluba je bilo navzočih 67 poslancev; razumljivo pa je, da se seje niso mogli udeležiti vsi poslanci, ker se je večina ne samo Radičevih, ampak tudi radikalnih poslancev odpravila domov, ker ni seje narodne skupščine. Tudi če bi g. Radič sklical sejo svojega kluba, ne bi imel več ko 20 poslancev v Beogradu. Vsi ostali so doma med volivci in čakajo rešitve krize oziroma na zopetno sklicanje narodne skupščine. Z ozirom na to je priobčeno Radičev pismo nov dokaz njegovega igranja in se sploh ne jemlje resno.

Danes nova seja radikalnega kluba.

Predsednik radikalnega kluba pa je še pred tem sklical sejo radikalnega kluba za jutri ob 10, da se s poslanci porazgovori o razvoju krize.

Radič, ki ga stalno spremljata Pavle in Pribičević in gledata, da ne bi preveč govoril, je sklical sejo seljaško-demokratske koalicije, kateri je od 85 poslancev prisostvovalo 16—18 oseb in podal poročilo o svojih korakih.

Radič ne more v avdienco

r Beograd, 8. febr. (Tel. Slov.) Pavle Radič je okrog 5. ure prišel v maršalat dvora, kjer je ministra dvora g. Jankoviča naprosil, da obvesti kralja, da je bilo Radiču dosedaj nemogoče priti v dvor in predložiti definitivne sklepe. Radič prosi kralja, da bi ga sprejel ob 8. zvečer v avdienco. Pavle Radič je dobil odgovor, da Radič ne more biti danes sprejet, ker se vrši ob tem času ples kraljeve garde v Topčideru, ki se ga je kralj osebno udeležil. Te prireditve so se udeležili med drugimi tudi predsednik radikalnega kluba g. Vukičević, g. minister dr. Andrej Gosar in ostali ministri. Opazilo se je, da je kralj ostal dolgo časa v razgovoru s predsednikom radikalnega kluba g. Vukičevićem.

Profesorska komisija zahteva vsa vseučilišča neokrnjena

r Beograd, 8. februarja. (Tel. »Slov.«) Komisija profesorjev ljubljanske, zagrebške in belgrajske univerze, v kateri so v imenu ljubljanske univerze sodelovali vseučiliški profesorji gg. Dolenc, Zupančič in Nahtigal je vsestransko debato končala in sprejela sledeče resolucije:

»Komisija za razpravo o vprašanju števila fakultet na univerzah naše države v zvezi s čl. 44 finančnega zakona, sestavljena iz delegatov belgrajske, zagrebške in ljubljanske univerze po zahtevi prosvetnega ministra, je razpravljala o postavljenih vprašanjih na petih sejah, 7., 8. in 9. februarja (prva skupno z gosp. ministrom). Sklenila je, da je to vprašanje tako važno, da se mora posvetiti globlji študiji in da se mora o njem sestaviti izčrpna spomenica na temelju podrobne preiskave in potrebnih podatkov. Ta spomenica, v kateri se bo pri reševanju števila naših univerz problem vzel kot celota in bo komisija takoj prišla na njem delati. Nadeja se, da ga bo lahko v najkrajšem času predložila g. ministru.

Ze po dosedaj zbranim materialu, kakor tudi po lastnih skušnjah, posebno po informacijah, dobjenih v medsebojnem, priskrenem in iskrenem izmenjavanju misli na sestankih, ki so se vršili o vsem, kar je v življenju in delu vseh univerz v državi v zvezi s postavljenim vprašanjem, je komisija mnenja, da lahko o gotovih točkah tega vprašanja takoj da svoje mišljenje, ki ga je soglasno sprejela in na temelju katerega se bo omejenjena spomenica izdelala.

Te točke so:

1. Komisija je mnenja, da je zelo nepravilno, da se tako važno prosvetno vprašanje, kakor je ukinitve fakultet, izvaja s finančnim zakonom. Ministra prosi, da blagovoli umakniti čl. 44 tega zakona in tisto, kar je z njim v zvezi, ali da se tega člena ne posluži v roku, ki je določen s finančnim zakonom. Posebno opozarja komisija ministra na okolnost, da so ureditve univerzitetnega vprašanja s finančnim zakonom, seveda na vseh univerzah, vodile do nepotrebnih pretresljajev in zelo nezaželenih učinkov vsake vrste. Zato bo komisija delala na tem, da se vseučiliško vprašanje uredi samo s popolnim vseučiliškim zakonom.

2. Komisija je za vsako, od danes obstoječih fakultet, po vrsti druga za drugo, razpravljala o njeni potrebi in značaju ter po svojem najboljšem znanju in razumevanju ter po podatkih, ki jih je imela in ki jih bo še pozneje dobila, prekontrolirala in smatra, da niti iz šolskih, niti iz kulturnih, niti iz nacionalnih razlogov ne bi bila umestna ukinitve katerekoli od teh fakultet. Posebno amata komisija, da bi prihranki, ki bi se radi proračunskega ravnotežja lahko v tem pogledu dosegli, bili premajhna podpora nasproti veliki in ogromni škodi, ki bi jo ti prihranki povzročili, uničujoč enkrat, kar se je z velikim trudom in stroški tekom let ustvarilo.

3. Upoštevalo se splošno težnjo za varčevanjem, radi katere je tudi čl. 44. nastal, je komisija mnenja, da bi se v dosedanjih materialnih in osebnih izdatkih vseh univerz naše države, o katerih izdatkih je na svojih sestankih v celoti razpravljala, lahko z boljšo razporedbo izdatkov in z obširnejšo organizacijo poduka in z drugimi sličnimi ukrepi, našli nemali prihranki, ki bi se mogli izvesti samostojno in po inicijativi samih univerz brez škode za njihovo življenjske potrebe in za njihov pravični razvoj.

4. V kolikor ti prihranki ne bi bili zadostni, je komisija mnenja, da bi se lahko vpeljale iz gotovih šolskih razlogov povsem upravičene in primerne takse, ne da bi se pregrešilo zoper obstoječe zakonske predpise in interese siromašnih učencev in njih roditeljev. Te takse bi se vpeljale približno v smislu § 83. novega načrta zakona o univerzah, s katerim bi se dopolnili in nadomestili izdatki za potrebe univerz, ki se ne bi mogli pokriti z državnim proračunom.

S temi ukrepi se komisija nadeja, da bi se lahko zadostilo upravičenim zahtevam splošnega varčevanja, ne da bi se čl. 44. finančnega zakona in kar je z njim v zvezi, izvajalo.

Šolski zakon propadel

v Berlin, 9. februarja. (Tel. »Slov.«) Na današnji popoldanski seji frakcije centruma se bo odločila usoda vlade in parlamenta. Vodstvo centruma smatra, da je šolsko vprašanje rešeno, ter je mnenja, da vzdrževanje današnje vladne koalicije nima nobenega smisla več. Zato bo morda tudi navzlic želji predsednika Hindenburga, da se še pred volitvami sprejme proračun in zakon o likvidaciji škode, centrum po splošnem mnenju parlamentarnih krogov že začetkom prihodnjega tedna odpoškljal svoje ministre iz kabineta. Ta politični razvoj v državi bo morda imel enake posledice tudi v Prusiji, tako da bo razpust državne zbornice sledil tudi razpust pruskega deželne zbornice. (Pogajanja za šolski zakon so se definitivno razbila vsled odpora Stresemannove stranke, ki vztraja v kljub koncesijam uradništvu na liberalizmu. Op. ur.)

»Slovenec« je po svojem berlinskem dopisniku že poročal, da imamo računati v Nemčiji z volitvami ali v maju ali v juniju. Takrat smo že namignili, da se mora sporazum med centrom in lib. ljudsko stranko Stresemanna izvršiti v nekaj dnevih. Odločitev je torej padla in ker šolski zakon ni prodril, je padel tudi razlog koalicije z nemškimi nacionalci. Šolsko vprašanje ostane torej neurejeno, centrum pa se bo v bodoči perijodi posvetil socialno-političnim nalogom in se ogledal po zvezi na levo — s socialisti in demokrati.

Vihar v romunskem parlamentu

v Bukarešt, 9. febr. (Tel. Slov.) V romunskem parlamentu je prišlo danes do burnih prizorov. Opozicija je interpelirala notranjega ministra Duca radi umora dveh kmetov, katere so orožniki v njegovem gozdu ustrelili iz zasede. Ko je hotel namesto odsotnega notranjega ministra Franasovici, je opozicija priredila tak hrup, da tajnik ni mogel govoriti. Ko je hotel govoriti poslanec narodno-kmetске stranke Mihalake, mu je vladna večina to preprečila. Predsednik je moral sejo prekiniti. Ko se je seja zopet otvorila, je notranji minister Duca, ki je medtem prišel na sejo, izjavil, da sta dotična dva kmeta hotela umoriti nekega tretjega kmeta in da sta napadla tudi orožnike, ki so prihiti na pomoč, tako da sta morala rabiti strelno orožje, pri čemer je bil en kmet ustrelen, eden pa težko ranjen. Opozicija se z odgovorom ni zadovoljila. Poslanec Mirta je predlagal, da se skliče parlamentarna anketa. Minister Duca je izjavil, da pristane na redno preiskavo, ankete pa da ne more dovoliti iz političnih razlogov. Opozicija je proti temu protestirala. Poslanec Tobrescu je izjavil, da vsa vladna večina obstoji iz nepošteno izvoljenih. Minister dr. Lupu je skočil proti Tobrescu in le s trudom se je posrečilo preprečiti dejanski spopad. Predsednik je moral sejo zaključiti.

Romunski poslanik v Berlinu odpoklican.

v Berlin, 9. febr. (Tel. Slov.) Dosedanji romunski poslanik Nano je danes predsedniku

Hindenburgu predložil svoj dekret, da je odpoklican. Njegov naslednik bo dosednji poslanik v Bernu Comnene. V poslovnem govoru je Hindenburg poudarjal uspešni trud poslanika Nana za ureditev nemško-romunskih odnosov.

Mussolini misli le na Balkan

v London, 9. febr. (Tel. Slov.) V dobro informiranih diplomatskih krogih se izjavlja, da je Mussolini v razgovorih s francoskim poslanikom govoril spravljivo. Ponudil je celo formalno alijanso s pogojem, da Francija garantira Italiji prvenstvo na Balkanu in obljubi, da ne bo šla z Nemčijo skupaj proti italijanskim interesom v Avstriji.

Madiarski magnati ima'o apetit

v Budimpešta, 9. febr. (Tel. Slov.) V Parizu so se med romunskim zunanjim ministrom Titulescom in pooblaščenecem madjarske vlade Eglyjem pred nekaterimi dnevi vršila pogajanja o vprašanju odškodnine za razlašene madjarske optante. Titulescu je madjarske zahteve glede odškodnine označil kot nesprejemljive, Egly pa je kot prenizke odklonil odškodnine, ki jih je ponudil Titulescu. Pogajanja so se brez rezultata prekinila, ker ni prišlo do kompromisa. S tem je zginito vsako upanje za sporazumno ureditev vprašanja. V tej stvari je interesirana cela vrsta madjarskih magnatov, med njimi tudi ministrski predsednik grof Bethlen in mnogi majhnih posestnikov.

Francoska vlada ima soglasno zaupanje

v Pariz, 9. febr. (Tel. Slov.) Finančna debata je bila danes zvečer končana s tem, da je bila sprejeta zaupnica o dnevnem redu radikalne levice. Vlada je dobila nič manj kot 370 glasov. Proti je razum socijalistov in komunistov glasovalo samo okoli 12 radikalnih socialistov in republikancev. Malo je manjkalo, da ni stvar izšla tudi drugače. Pri glasovanju o prioriteti, ki so jo predlagali radikalni socialisti za svoj lastni dnevni red in ki je bila odklonjena samo z 273 glasovi proti 212 glasovom, bi se vladna večina skrčila samo na nekoliko glasov, če se ne bi del radikalnih socialistov v zadnjem trenutku odtegnil glasovanju.

Porenje je zadeva vseh

v London, 9. febr. (Tel. Slov.) Na današnji seji poslanske zbornice je delavski poslanec Buxton stavil vladi vprašanje, ali ne bi Anglija mislila na to, da z oziroma na dejstvo, da je nemško-francoska meja zajamčena z locarnsko pogodbo, umakne svoje čete iz Porenja. Državni podtajnik Foreign-Office je izjavil, da nadaljnje obdržanje čet ali umaknitev čet ne more biti izolirano dejanje ene velesile. Izpraznitev Porenja pred rokom, ki je določen v verzajski mirovni pogodbi, bi prišla v poštev samo na podlagi pogovora med Nemčijo in zavezniki. Težkoče, ki ovirajo tak dogovor, so prišle do izraza v govorih dr. Stresemanna in Brianda. Kaka inicijativa angleške vlade v tej zadevi ni umestna. Na vprašanje je izjavil zastopnik vlade, da je gotovo, da se bo Anglija pridružila ameriškemu mnenju o odpravi podmornic. Angleško stališče se je sporočilo Združenim državam na washingtonski konferenci in na ženevski razorožitveni konferenci. Angleška vlada se pridružuje ameriškemu naziranju, po katerem more odprava podmornic priti v poštev samo s takimi določbami, ki veljajo za vse narode.

V nadaljnjem poteku politične razprave v poslanski zbornici je poslanec Henderson od delavske stranke utemeljeval nezaupnico vladi, ker v prestolnem govoru ni napovedala nobenih ukrepov proti brezposelnosti in stiski v premožljivih. Tekom peturne debate so se nekateri poslanci delavske stranke pritoževali radi tega, da Anglija ni ratificirala washingtonskega dogovora o osemurniku.

Kaj je z varnostjo?

v Zeneva, 9. februarja. (Tel. »Slov.«) Juntri bo tajništvo Društva narodov objavilo poročila treh poročevalcev varnostnega komiteja, ki so bila sestavljena koncem januarja v Pragi za zasedanje varnostnega komiteja, ki se bo začelo dne 20. februarja. Poročila Holstija iz Finske o razsodiščnih pogodbah, Politisa iz Grške o bistvenem varnostnem vprašanju ter Rütgersa iz Holandske o členih pakta Društva narodov, temeljito na materialu, ki ga je zbralo tajništvo, in na pripombah, ki so jih stavile k problemu angleška, belgijska, nemška, švedska in norveška vlada. Poročila ugotavljajo, da so določbe Društva narodov v zvezi z nadaljnjim razvojem omrežja razsodiščnih pogodb z ustvaritvijo potrebne varnosti in izvedbo splošnega zmanjšanja oboroževanja zadostne. Pred poročili se nahaja uvod predsednika komiteja dr. Beneša.

Sovjetski poslanik pri Mussoliniju.

v Rim, 9. febr. (Tel. Slov.) Danes opoldne je novi ruski poslanik Kurski prvič obiskal ministrskega predsednika Mussolinija. Pogovor med njima je trajal okoli pol ure. Nato se je ruski poslanik dalj časa razgovarjal z državnim podtajnikom Grandijem.

Vatikan in Calles se pogajata

v Newyork, 9. febr. (Tel. Slov.) Glasom poročil »Herald Tribune« je s posredovanjem ameriškega poslanika Morrisa prišlo do stikov med Sv. Stolico in mehiškim predsednikom Callesom za poravnavo cerkvenega konflikta v Mehiki. Pričakuje se konferenca med papeškim emisarjem Burkom in Callesom, na kateri bosta razpravljala o pogojih.

Praga odlikovala Vatikan

v Praga, 9. febr. (Tel. Slov.) Potem, ko je bila češkoslovaški vladi predložena nota, podpisana po kardinalu državnem tajniku Gaspariju, je danes modus vivendi stopil v veljavo. Papeževi diplomati nuncij Marmaggi, monsg. Ciriaci in druge osebnosti, ki so se udeleževale pogajanj, so bili odlikovani z redom belega leva.

Socialisti nimaio uradnih vesti

v Prag, 9. febr. (Tel. Slov.) Na interpelacijo socialno-demokratskih strank o izjavah primasa Szeredija je na današnji seji parlamenta bil danes predložen odgovor, podpisan po namestniku ministrskega predsednika ministru dr. Šrameku. Odgovor navaja, da je pismo polkovniku Wolfu apokrifno in da more vlada ukreniti potrebno samo tedaj, če ima na razpolago ugotovljena dejstva. Tudi ostale v madjarskih listih objavljene vesti ne izhajajo iz zanesljivega vira, tako da ne nudijo nobene podlage za intervencijo.

Litva-Poljska se le pogajata

Varšava, 9. febr. (Tel. »Slov.«) Litovska vlada se je končno izjavila za pripravljeno nadaljevati pogajanja s Poljsko, in sicer na nevtralnem ozemlju v Kopenhagenu. Poljska vlada je na ta predlog že izdelala odgovor in ga Litovski odpošle v teh dneh. V odgovoru poudarja poljska vlada, da je treba sklepe ženevskega zasedanja čim prej izvesti. Smatra se, da je litovski predsednik Woldemaras dobil pri zadnjih pogajanjih v Ženevi mig, da se Litva sama sporazume s Poljsko in da se oba sosedata držita zadnjih ženevskih navodil.

K sporu v Betlehemu

Jeruzalem, 9. febr. (Tel. Slov.) O slučaju, ko so napadli katoliške duhovnike v Betlehemu, smo že poročali. Grški-pravoslavni so napadli med sv. mašo katoliške duhovnike. Po intervenciji angleške vlade so hiteli Grki vso stvar uravnati s tem, da formalno prosijo oprostive. Stvar je vendar prišla pred sodišče in angleški guverner je razsodil: »Spodaj je bil krvav, da je sed na komisija lahko ugotovila krvne odtise še nekaj časa po dogodku. Radi svetovne odgovornosti je treba take spopade na svetem kraju za vedno preprečiti, kakor se spodobi kraju, ki je drag celokupnemu krščanstvu.« Obsojeni so bili: En Grk je izključen iz bazilike v Betlehemu za dobo petih let, drugi za 2 leti. Ker se je sodnik obregnil tudi ob dva frančiškana, je bil javljen proti sodbi vzklíc.

Slike brez fotografij

v London, 9. febr. (Tel. »Slov.«) Med Londonom in Newyorkom so se nocoj na kratkih valih delali poskusi za pošiljanje slik živečih in gibajočih se oseb brez pomoči fotografije. Poskusi so uspeli. Angleški elektrotehnik Clapp je postavil pred televizorski aparat moškega in ženske in istočasno se je pokazala v Newyorku pred sprejemnim aparatom na steklu podoba teh dveh oseb in njuno gibanje. Poskuse je delala iz Londona družba Baird Television.

Novi nemški poslanik v Beogradu

v Berlin, 9. febr. (Tel. Slov.) Kakor se čuje, bo imenovan za nemškega poslanika v Beogradu dosednji poslanik v Rigi dr. Köster.

Katoliška akcija

ž Zagreb, 9. febr. (Tel. »Slov.«) Te dni sta bila v Zagrebu djakovski škof dr. A. K. s. m. o. v. i. č in belgrajski nadškof Rodič. Skupno z zagrebškim nadškofom dr. Bauerjem so razpravljali o mnogih tekočih cerkvenih vprašanjih, v prvi vrsti pa o pospeševanju katoliške akcije v naši državi.

Slovenska opera v Zagrebu

ž Zagreb, 9. febr. (Tel. »Slov.«) Danes daje slovenska opera iz Ljubljane svojo prvo opero v zagrebškem gledališču, in sicer »Zaljubljen v tri oranžec«. Vstopnice so vse razprodane.

Uredba o delovnem času v trgovinah

r Beograd, 8. febr. (Tel. »Slov.«) Glede ankete delodajalcev in nameščencev, ki jo je sklical minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar radi razprave o času odpiranja in zapiranja trgovin in obrtnih obratov ter o delovnem času v njih, je treba pripomniti, da je dr. Pless, zastopnik trgovske zbornice, dosegel, da se je glede pravilnika dogovoril sporazum, da se to uredi v soglasju med ministri za socialno politiko, za trgovino, obrt in industrijo in za vere. Istolako je dr. Pless predlagal, da naj bodo v krajih, kjer je to potrebno, trgovine odprte v nedeljo najmanj dve uri, kjer to zahteva prebivalstvo od daljnih hribovskih krajev. Gotovo je, da bo minister za socialno politiko na to pristal. Dr. Pless je imel o tem ponovne konference z ministrom za socialno politiko dr. Andrejem Gosariem.

Lebota je mladost.

Dokler izgledamo sveže in cvetoče, se veselimo mladosti. Zato moramo negovati kožo z najboljšim, kar nam nudi na tem polju kozmetika, namreč z nežno-duheto, snežnobelo

Nivea-cremo

nov, in sicer 211 moških in 272 žensk ter 91 otrok pod 14 leti; dalje je umrlo v Ljubljani 541 tujcev, kateri so umrli povečini v tukajšnjih bolnišnicah, sanatorijih, hiralnici itd., in sicer 228 moških, 168 žensk ter 145 otrok pod 14 leti. Potemtakem je v letu 1927. umrlo v Ljubljani skupaj 1115 domačih in tujih oseb. Iz gorenjih navedb je torej razvidno, da je leta 1927. znašal v Ljubljani prirastek na prebivalcih skupaj 8459 oseb, odhod pa 8454 oseb, tako da se je število ljubljanskih prebivalcev v letu 1927. pomnožilo za 5 oseb.

V svojo domovinsko zvezo je tekom leta 1927. sprejela mestna občina ljubljanska 225 prosilcev, oziroma družin, in sicer 114 moških in 194 žensk in 202 otroka, skupaj 510 oseb. Sprejem v domovinsko zvezo je pa ljubljanska mestna občina na podlagi obstoječih določil domovinskega zakona odklonila 173 prosilcem, oziroma družinam, in sicer 100 moških, 142 žensk in 164 otrok, torej skupaj 406 oseb. Proti plačilu predpisane občne takse in pod pogojem, da si pridobe naše državljanstvo, je mestna občina zagotovila sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo 22 prosilcev-inozemcem, ozir. družinam, in sicer 18 moških, 12 žensk in 11 otrok, skupaj 41 inozemskim osebam. Končno je popisovalni urad mestnega magistrata izdal tekom leta 1927. ljubljanskim občanom 1091 domovinskih listov in 18 poselskih knjižic ter domačim in tujim osebam 457 delavskih knjižic.

Maribor

□ Smrtna kosa. V Mariboru je umrl upokojeni vojaški nadupravitelj g. Rudolf Rubija v starosti 67 let. Rajni je bil visoko čislana osebnost in njegovo temeljito znanje na polju vojaške uprave se je obneslo v zaledju soške in tirolske fronte. Po prevratu je živel v pokoji v Mariboru in je bil do zadnjega čila ter krepak in ga je poznal vsak Mariborčan, ker se je gibal veliko na sprehodih in rad debatiral o vojnih dogodivljajih in dogodljajih. Pogreb priljubljenega vojaškega dostojanstvenika se bo vršil v vojaški častni v soboto ob pol štirih popoldne iz kapelice na Pobrežju. — Umrlo je v splošni bolnici na pljučnici 34 letna uslužbenka tvrdke Hutter in drug Marija Lorbek. Pogreb bo v petek ob pol petih popoldne.

□ Mariborski odsek meščanskošolskih učiteljev je imel 8. t. m. svoje zborovanje, katero je vodil predsednik ravnatelj Kisman. Telovadni učitelj g. Lavrenčič je imel zanimivo predavanje o šolski telovadbi. Priporočal je pomirjajoče telovadne vaje zlasti ob koncu ure. Ravnatelj Humek je poročal, da hočejo v Vojvodini spraviti meščanske šole v last občine. Sprejeta je bila resolucija glede dodatnega izpita za prestop iz meščanske šole v trgovsko akademijo. Zborovanje je prav lepo uspelo.

□ Smučarji-dijaki. Nedeljske smuške tekme so pokazale, da je razumevanje med dijaki za

smučarski sport precej veliko. Vseh 15 tekmovalcev juniorjev je absolviralo progo v lepem času, kljub temu, da so vsi novinci. Juniorska tekma, ki jo je priredil edino-le dijaški smučski odsek, je naš prvi nastop. Delovanje odseka pa preneha tedaj, ko pride v deželo pomlad in toplo poletje; vendar pa moramo delovanje razširiti na splošno alpinistiko. Raditega pozivamo vse srednješolce v Mariboru, ki imajo resno zanimanje do turistik in narave, da se udeležujejo naših sestankov v drž. gimnaziji. Klub se imenuje smučsko-turistovski dijaški klub pod pokroviteljstvom slov. planinskega društva.

□ Nesreče. Mikaevič Ela, 17letna trgovčeva hčerka si je bila pri sankanju nalomila nogo. Preteklo sredo je odstranila mavec, pri tem pa je tako nesrečno padla, da si je zlomila nogo. Podobno se je zgodilo ženi kolarja Podkrižnika. Obe so prepeljali v bolnišnico. — Rešilni oddelek je pripeljal v bolnišnico tudi 57letnega mizarja Rudolfa Rasa iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Mož je bil napaden ter je dobil precej občutne rane na glavi.

Ali ste že kupili stadionske srečke

Hitite! Zrebanje 25. marca

Celje

□ Slomškova tiskovna zadruga v Celju je imela včeraj popoldne svoj občni zbor. Izredno velika udeležba je pričala o zanimanju, ki ga vzbuja ta za ves naš okraj važna ustanova med našimi ljudmi. Občni zbor je vzel z odobravanjem na znanje poročilo načelstva o delovanju zadruge v prejšnjem letu. Z ozirom na vesti, ki so se zadnji čas širile, da namreč misli zadruga likvidirati, je občni zbor ugotovil, da za likvidacijo ni absolutno nikakega razloga. — Kot vedno doslej tudi tokrat toplo priporočamo prodajalno naše mlade zadruge vsem našim somišljenikom.

□ Smrtna kosa. Predvčerajšnjim je umrla vpokoj. poštna uradnica gđ. Matilda Krisperjeva, ki je mnogo let službovala na celjski pošti.

□ Čuk na palci. — v novi izdaji. Prošli ponedeljek je začel izhajati v Celju humoristični list »Čuk na palci«. Kakor iskreno pozdravljamo podjetnost, s katero skušajo neki ljudje ustvariti (svoj čas že menda z »Muhami«) slovenski humoristični list, tako odločno pa moramo tudi obsoditi diletantstvo, ki veje iz prve številke. Vsaj slovenski naj bi bil list, če ni že duhovit. Ni prav, da si tako žalosten humor lasti naslov nekdanj priljubljenega goriškega »Čuka«.

□ Griže. Prošlo sredo popoldne smo imeli pri nas politično-prosvetni tečaj, ki ga je vodil tajnik SLS g. Peršuh iz Celja. Ob 3. uri popoldne je bila društvena soba nabito polna najdelavnejših članov in članic naših katoliških organizacij. Obširno predavanje o aktualnih vprašanjih našega gibanja je bilo deležno napete pozornosti. Po predavanju se je vršila skupna seja odborov vseh naših organizacij. Potek celega tečaja kliče po ponovitvi takih razgovorov, ki so kot olje v svetilki.

□ Sv. Jurij ob Taboru. V nedeljo, dne 12. t. m. po rani maši se vrši pri nas občni zbor krajevne organizacije SLS, ki se ga udeleži tudi tajnik SLS iz Celja. Somišljeniki, pridite polnoštevilno!

Dopisi

Jesenice

Za koncert Kamniškega godalnega kvarteta, ki se vrši danes v petek ob 8. uri zvečer v dvorani Delavskega doma na Savi, vlada pri nas veliko zanimanje, kar je povsem razumljivo že radi izrednega programa, ki ga bo kvartet izvajal v tej sestavi prvič na Jesenicah. Vstopnice za koncert so še na razpolago, zato naj vsakdo pohiti z nakupom, da ne bo prikrajšan za lepi umetniški užitek!

Kamnik

Premembe posesti. V zadnjem času je bilo v Kamniku prodanih več hiš. Tako je hišo g. Trobevskega na Grabnu kupil g. Vavpetič, lastnik mlina in pekarnice v Šmarci; hišo g. Rojca poleg Trobevskeve je kupil g. Drago Terpine, njegovo v mestu pa prodajalec sadja g. Slejko. Znana Adamičeva hiša na

Šutni je prešla v last g. Filca, sedlarja v Novem mestu, ki bo imel v hiši sedlar, obrt, obenem pa bo še nadalje prodajal vrvske izdelke g. Adamiča iz Domžal. Tudi veliko bivše Koclavo posestvo ob cesti z gospodarskimi poslopji vred je prešlo iz rok g. Karla Pollaka v last njegove hčere g. dr. Meglerjeve z nakupom. Cene hišam, ki imajo razen onih na pristavi, vse kooperacijsko pravico, so se gibale od 80.000 do 112.000 Din.

Viš. Mehletova igra »Veržnik« se je preteklo nedeljo dobro posrečila v splošno zadovoljnost. Posamezni igralci so dobro pogodili svoje vloge. Primerne je za podeželske odre in jo priporočamo. — V petek, 10. februarja, se vrši v Društvenem domu predavanje s skoptičnimi slikami: »Naša pot v München«. Pradava p. dr. Roman Tomino. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sport

Jugoslovanski lahkoatletski rekordi

Na koncu leta 1927. so bili potrjeni sledeči lahkoatletski rekordi Jugoslavije. Zanimajo nas tembolj, ker si ob njih lahko ustvarimo sliko o

razmerju naše atletike do inozemske, o kateri večkrat poročamo. Sezija za lahko atletiko se bo pa tudi kmalu pričela.

Panoga:	Rekord:	Rekorder:	Letnica rekordat:
Tek 100 m	11	R. Matz, Zagreb	1921
Tek 100 m	11	Popović, Beograd	1922
Tek 100 m	11	Perpar, Ljubljana	1923
Tek 100 m	11	Spahić, Zagreb	1923
Tek 200 m	22.6	Matz, Zagreb	1921
Tek 400 m	52.4	Kojić, Zagreb	1923
Tek 400 m	52.4	Butković, Zagreb	1926
Tek 800 m	2 : 03.8	Mišković, Zagreb	1923
Tek 1500 m	4 : 20	Predanić, Zagreb	1927
Tek 3000 m	9 : 31.0	Kregelj, Ljubljana	1923
Tek 5000 m	16 : 46	Slapničar, Ljubljana	1927
Tek 10.000 m	35 : 43.4	Koren, Zagreb	1927
Vrsta 4 x 100 m	44.8	Ljubljanska repres.	1926
Svedska vrsta	2 : 06.3	Zvezna repre.	1926
Svedska vrsta 4 x 400 m	3 : 56.1	S. K. Jadran, Ljubljana	1923
Lese 110 m	17.3	Jamniski, Zagreb	1924
Lese 400 m	1 : 02.0	Ferković, Zagreb	1924
Skok v višino z zaletom	175 cm	Jakupić, Zagreb	1923
Skok v višino z mesta	139 cm	Lojk, Ljubljana	1923
Skok na daljavo z zaletom	680.5 cm	Spahić, Zagreb	1924
Skok na daljavo z mesta	304 cm	Spahić, Zagreb	1920
Troskok	13.28 m	Jakupić, Zagreb	1927
Skok ob palici	352 cm	Ferković, Zagreb	1927
Kopje	53.29 m	Messner, Zagreb	1927
Kopje obojerno	70.61 m	Plavšić, Sombor	1923
Krogla	13.03 m	Ambrozi, Veliki Bečkerek	1922
Krogla obojerno	25.40 m	Joanović, Vel. Bečkerek	1925
Diskos	44.16 m	Ambrozi, Veliki Bečkerek	1925
Diskos obojerno	69.855 m	Narančić, Zagreb	1923
Kladivo	36.81 m	Gašpar, Zagreb	1927
Hoja 2000 m	9 : 31.6	Dobrin, Zagreb	1924
Hoja 3000 m	14 : 46.1	Dobrin, Zagreb	1925

Lojk je skočil že tudi više, in nam ni znano, zakaj ni priznano. Splošno vidimo, da smo še daleč zadaj za vodilnimi narodi; le krogla in diskos sta nekoliko bolj spredaj. Spominimo n. pr. na svetovni rekord 200 m 20.8, 400 m 47.4, 800 m 1 : 51.6, 5000 m 14 : 28.2, 10.000 m 30 : 06.2, kopje

69.88 m, skok na daljavo 7.89 m, troskok 15.525 m, v višino 2.03 m, ob palici 4.267 m, kladivo 57.77 m. Srbi lahke atletike še ni ne gojijo.

Od leta 1920. je ostal samo še en rekord, od leta 1921. 2. leta 1922. 2. leta 1923. 9. leta 1924. 4. leta 1925. 4. leta 1926. 3. leta 1927. jih je bilo zboljšanih 7. Dosti dela nas še čaka.

Ljubljanska porota

ZALAR OBSOJEN NA PET LET JEČE.

Razprava proti Lojzetu Zalarju, obtoženemu radi številnih tatvin, o čemer smo poročali že večkrat, se je zaključila šele zvečer ob pol 3 uri zjutraj. Porotniki so večino stavljenih vprašanj potrdili soglasno, nekatere z večino glasov, dvoje vprašanj, tičečih se tatvin pri Habjanu in Ustniku, pa so zanimali. Soglasno so potrdili tudi dodatna vprašanja, če presega napravljena škoda znesek 10.000 Din.

Zalar je bil na to obsojen na pet let težke ječe, postrane vsake četrt leta s postom in trdim ležiščem, dalje na povračilo škode in poravnava stroškov.

Do konca razprave, je občinstvo, kljub pozni uri, vztrajalo v porotni dvorani.

UBOJ NA BLEDU.

Včeraj popoldne se je vršila razprava proti 36 letnemu, oženemu mlinarskemu pomočniku na Rečici pri Bledu Lovrencu Rozmanu, radi hudodelstva uboja.

janjem filma »Jugoslavija« v soboto dne 11. febr. ob 19. uri v kinu »Apolo« (Mestni kino). Dostop imajo vsi proti majhni vstopnini.

Celje.

Pevci! Pevci! Nocoj dne 10. februarja ima pevski zbor Kat. prosvetnega društva važno pevsko vajo. Z ozirom na skorajšno zborovo prireditev so vsi pevci in vse pevke nujno vabljeni, da se vaje zanesljivo in točno udeležijo.

Orlovski akademija, katero priredi celjski Orel v nedeljo popoldne v Narodnem domu in pri kateri nastopijo vsi oddelki Orlov in Orlic, obeta adeleženecem neprimerno višji užitek kot dosedanja leta. Prireditev bo prednjačila dosedanjim tako po kvaliteti točk kakor po številu nastopajočih. Zetlet je, da zanimive prireditve ne zamudi nihče, ki mu je pri srcu lepa vzgoja naše mladine. Vstopnice prodaja Mohorjeva knjigarna.

Pluj.

Plujška podružnica Jugoslovanske Matice javlja vsem svojim članom, da se bo vršil njen redni občni zbor v soboto dne 25. februarja ob 19. uri v spodnji dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

Ostali kraji.

Kat. prosvetno društvo v Dol. Logatcu priredi dne 11. febr. ob 8 zvečer in v nedeljo ob 5 popoldne v Društvenem domu zgodovinsko tragedijo »Veronika Deseniskac«.

Mokronog. Dve veseloligri: Bob iz Kranja (enodejanka) in Gospa Kordula (dvodejanka) vpripori Prosv. društvo v Mokronogu na pustno nedeljo na Gori ob 3 popoldne.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu ima jutri dne 11. febr. ob 7 sv. mašo in skupno obhajilo v kapeli na čast Lurške M. B.

Polzvedovanja

Dotičnik, ki je 6. febr. pomotoma vzel zavoj perila v večernem vlaku Ljubljana-Kranj, naj ga nemudoma vrne na postajo Vičmarje, da se izogne neželjenim posledicam.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 10. februarja ob 15. uri: SODNIK ZALAMEJSKI. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Sobota, 11. februarja: NEDELJSKI ODDIH (Weekend), premijera. Premijerski abonma.

Nedelja, 12. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20. uri: NEDELJSKI ODDIH. Izven.

Ponedeljek, 13. februarja: SODNIK ZALAMEJSKI. Red C.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 10. februarja: ZMAGOVALKA OCEANA. B. Sobota, 11. februarja: Zaprt.

Nedelja, 12. februarja ob 15. uri: GROFICA MARICA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 13. februarja: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Petek, 10. februarja ob 15. uri: KAR HOCETE. Dijaška predstava. Zadnjikrat pri najnižjih cenah.

Sobota, 11. februarja ob 20. uri: MANON. Ab. C. Prvič v sezoni.

Nedelja, 12. februarja ob 15. uri: TAKRAT V STARIH ČASIH. Znižane cene. — Ob 20. uri: GROFICA MARICA. Kuponi.

Celjsko gledališče

Nedelja, 12. februarja ob 16. uri: VSTAJENJE. — Ljudska predstava. 25% znižane cene.

Mariborski ljudski oder

Ob priliki petletnice društvenega obstoja bo priredil Ljudski oder dne 12. februarja ob pol 20. uri v dvorani Zadr. gosp. banke slavnostno akademijo s peštrimi sporedom. Naslednjo nedeljo, to je 19. febr. se bo pa vršila vpriporitev splošno priljubljene veseloligre »Nebesa na zemlji«.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Gostovanje orlovskega odseka sv. Jakob Ljubljana. V nedeljo dne 12. febr. 1928 priredi šentjakovski Orel igro »Razbojnik«, spisal Friderik Schiller, v petih dejanjih v Rokodelskem domu, Komenskega ulica. Začetek igre je ob 7 zvečer.

Društvo prijateljev poljskega naroda ima svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 20. febr. ob pol šestih zvečer v prostorih Slovenske Matice. Dnevni red: Poročila odborov, volitev novega odbora, slučajnosti. — Odbor.

Mladinski dom Kodljevo. Danes v petek priredimo predavanje s skoptičnimi slikami. Prvo predavanje bo nocoj ob pol osmih o spiritizmu, predaval bo g. dr. Lambert Ehrlich. Vstop prost. Po predavanju sledi film v dveh dejanjih: Prikazovanje lurske Matere božje.

Ruska Matica. V soboto dne 11. febr. se bo vršilo v balkonski dvorani univerze predavanje g. univ. prof. Aleksandra Maklecova o predmetu »Vzgoja in kazens. Začetek ob 19. uri. Vstop prost.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Danes ob 20. uri skupna vaje mešanega zbora. Od sedaj naprej se vrše vaje redno ob ponedeljkih, sredo in petkih, vedno točno ob 20. uri v veliki dvorani. Brezpogojna udeležba pri vseh vajah obvezna za vse brez izjeme. — Odbor.

Maribor.

Ljudska univerza v Mariboru. Slomškov trg št. 17. V petek dne 10. febr. ob 8 zvečer priredijo srbskega cikla s predavanjem g. prof. Baša »Srbska pokrajina na podlagi lepih diapozitivov. V ponedeljek 13. febr. »Srbska narodna pesem. Spet je dana prilika našemu občinstvu, da spozna življenjski in kulturni položaj naših bratov — tokrat junških Srbov.

Krčevina pri Mariboru. V nedeljo dne 12. februarja vpripori tukajšnje Katoliško prosvetno društvo v Društvenem domu alogro v treh dejanjih »Prisiljen stan, zaničevan stane. Pridite v obilnem številu.

Jadranska Straža v Mariboru javlja, da bo na občo zahtevo uređeval g. profesor Ribarič s predva-

TAJNA RAZPRAVA.

Takoj za Rozmanom je prišel na vrsto mlad fant, 19letni Alojzij Kosce, doma iz Rašice, brezposeln delavec. Obtožen je hudodelstva nenravnega nasilstva in tatvine. Obsojen je bil na 15 mesecev težke ječe.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Petek, 10. februarja. Skolastika, Viljem, Silvan. — Jutri: Viktorija. — Sonce vzhaja ob 7.15 zjutraj in zaide ob 5.14 popoldne.

Dunajska vremenska napoved za 10. februar: Pretežno toplo vreme, ki bo v zaprtih dolinah trajno. Ponoči zmrznjeno. Lahno začasno poslabšanje.

ZGODOVINSKI DNEVI

10. februarja: 1847 se je rodil ameriški iznajdnik Th. A. Edison. — 1917 je umrl francoski pisatelj O. Mirabeau. — 1837 je umrl ruski pisatelj A. S. Puškin.

* **Pogodba med ministrom za pošto in med Prosvedno zvezo v Ljubljani** v zadevi radio-oddajne postaje v Domžalah je bila dne 8. februarja v ministru pošte podpisana.

* **Nadškof Rodič in škof Akšamovič v Zagrebu.** V Zagrebu je prispel djakovski škof dr. Anton Akšamovič, da se posvetuje z nadškofom dr. Bauerjem glede katoliške akcije, ki je bila sklenjena na zadnji škofovski konferenci. — Istočasno se mudi v Zagrebu tudi belgrajski nadškof Rafael Rodič. Njegov prihod je v zvezi z namero, da se v Zagrebu sežida konvikt za dijake iz Vojvodine, ki študirajo v Zagrebu.

* **Slovenski trgovci o izenačenju davkov.** »Trgovski list« z dne 9. t. m. objavlja članek o sprejetju davčnega zakona pod šifro F. 2., iz katerega posnemamo: »Slovenska parlamentarna delegacija je v polnem umevanju stališča gospodarskih krogov v odlični meri pomagala ustvariti pogoje za enakomerno davčno obremenitev. Stališče slovenskih poslancev v davčnem vprašanju je bilo težko. Ako niso hoteli onemogočiti davčne reforme, so morali pristati tudi na nekatere trdote, katere, upamo, da bo mogoče tekom časa ob skupnem prizadevanju gospodarskih krogov vse države, če že ne odpraviti, pa vsaj omiliti.«

* **Poročila se je včeraj v Belgradu gđ. Dara Pašić, hčerka pokojnega ministrskega predsednika Nikole Pašića, z Božidarjem Purričem, legacijskim svetnikom pri poslanstvu v Rimu.** Za pričo je bil kralj Aleksander.

* **Osebnosti.** Za državnega pravdnika v Ljubljani je imenovan namestnik drž. pravdnika dr. Leopold Mastnak. — V višjo skupino so pomaknjeni višji davčni upravitelji: Josip Silič v Ljubljani, Anton Štepec v Mariboru, Jakob Drol v Ljubljani, Martin Sorman v Ptuj, Martin Koje v Ormožu in Ignacij Perhace v Ljubljani. Davčna upravitelja Josip Perne v Ljutomeru in Ferdinand Prelog v Murski Soboti sta imenovana za višja davčna upravitelja.

* **Odlikovani so z redom sv. Save 5. stopnje:** Hinko Schell, oblastni šol. upravitelj v p. v Konjicah, Valentin Pulko, okr. šol. nadzornik v Gornjem gradu in Miroslav Pretner, okr. šol. nadzornik v Ljubljani.

* **Služba okrožnega zdravnika** za zdravstveno okrožje Planino pri Sevnici je razpisana do 1. marca. Prošnje je treba nasloviti na Ljubljanski oblastni odbor v Ljubljani.

* **Razpisana je služba učitelja na deški osnovni šoli v Ptuj.** Prošnje je treba vložiti do 29. februarja.

* **Razpis ustanove.** Razpisana je ustanova pokojne Gabrijele Rehnove, posestnice v Crikvenici. Obresti ustanovne glavnice za leto 1927. se podeli štirim ubožnim osebam, rojenim na Kranjskem, vsaki po 497.50 Din. Prošnje je vložiti tekom februarja na velikem županstvu v Ljubljani.

* **Slovenski klub v Sarajevu** priredi v soboto, 11. t. m. proslavo 50. letnice pesnika Otona Župančiča.

* **Kdo je državni šahovski mojster Jugoslavije?** Novosadski »Deutsches Volksblatt« poroča: Ljubljanski šahovski mojster dr. Milan Vidmar je dobil vabilo, da bi se udeležil šahovske tekme za državno prvenstvo, katero priredi letos jugoslovanska šahovska zveza. Dr. Vidmar je odgovoril, da zanj nima pomena, da bi se udeležil te tekme, ker ga je na podlagi njegovih dosedanjih turnirskih uspehov že itak smatrati kot državnega mojstra. Šahovski mojster v Vrhu Borislav Kostić pa stoji na stališču, da dr. Vidmarja ni smatrati za državnega mojstra, dokler se med njim in dr. Vidmarjem ne odigra tekma za mojstrstvo. Četudi ima dr. Vidmar za seboj nekoliko boljše turnirske uspehe, vendar je on (Kostić) v igrah z dr. Vidmarjem doslej boljše odrezal. Za svojo trditve navaja Kostić sledeče: V turnirjih, izvojevanih med vojno in po vojni je bil dr. Vidmar enkrat prvi, enkrat drugi, dvakrat tretji in dvakrat četrti. Kostić pa trikrat prvi, dvakrat drugi, dvakrat tretji in večkrat četrti in peti. Pri tem je seveda treba upoštevati, da se je dr. Vidmar udeležil dveh največjih turnirjev. V igrah med dr. Vidmarjem in Kostićem je v resnih partijah (1922 v Belgradu in 1923 na Bledu) Kostić zmagal trikrat, dr. Vidmar pa samo enkrat; v lahkih partijah (1922 in 1923 v Belgradu) je Kostić zmagal desetkrat, dr. Vidmar pa samo sedemkrat. Po uspehih sodeč, sta tedaj oba približno enaka. Kostić je vsak čas pripravljen, da tekmuje z dr. Vidmarjem za državno prvenstvo pod pogoji, ki jih je označila šahovska zveza.

Kaj bo 25. marca? Žrebanje stadionske loterije

* **Mariborska oblastna skupščina** dobi novo avtomatično telefonsko centralo, ki jo bo priključila mariborski pošti. Šef gradbenega oddelka mariborske obl. skupščine je strankam na razpolago le v ponedeljek, torek in četrtek. Druge dni je večinoma službeno odsoten; zato opozarjamo ljudi, da pridejo k njemu le omenjene dni ter si naj ne napravljajo nepotrebnih stroškov.

* **Stadionske srečke** se dobe po deželi pri vseh orlovskih odsekih. Hitite z nakupom, da ne boste prepozni. Žrebanje bo nepreklicno 25. marca.

* **Glavna skupščina ljubljanske inženjerske komore v Ljubljani.** Uprava ljubljanske inženjerske zbornice (za Slovenijo in Dalmacijo) s sedežem v Ljubljani je sklicala redno glavno skupščino, ki se vrši dne 15. februarja 1928 ob 15 v dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani.

* **Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev.** Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani razpisuje za leto 1928. Iz sklada Ivana Rostana 20 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih, pa tudi za preostale po onih narodnih borbah, ki so padli v boju za naše osvobodjenje. — Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 30. aprila 1928. Prosilke naj prošnje prilože od občinskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi boleznih in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

* **Vsem abiturijentom celjske gimnazije iz leta 1918.** Ker obhajamo letos desetletnico naše mature, deseto obletnico, ko smo se morali ločiti od celjskega dijaškega življenja, na katerega nas veže toliko veselih in žalostnih spominov, in pohiteli na bojne poljane, hočemo, zvesti starim študentskim tradicijam, to obletnico tudi primerno proslaviti. Zato prosim vse gg. tovariše, tudi one, kateri niso bili z nami skupno v razredu, a so vendar to leto maturirali, in naše ožje tovariše, ki so pozneje maturirali, da mi javijo svoja mnenja, odnosno stavijo eventualne predloge. Pripomnim, da bi se proslava na vsak način vršila v Celju, in to po možnosti na Vidov dan, ker sta tedaj dva praznika. Vse tozadevne dopise, prošnje, naslovite na mene. Ivo Kvac, prokurist lesne industrije »Triglav«, Slovenjgradec.

* **Nalezljive bolezni.** V ljubljanski oblasti je bilo od 15. do 21. januarja prijavljenih 14 slučajev tifusa, 69 škrlatinke, 21 ošpic, 16 davice, 1 šena, 1 krčevite odrevenelosti in 1 slučaj nalezljivega vnetja možganov.

* **Umrla je od kapi zadeta v ljubljanski bolnišnici g. Marija Zupan,** soproga progovnega čuvaja v Zalošah pri Podnartu.

* **Javna prošnja.** Pred kratkim sem se peljal v Ljubljano in si izbral oddelek za nekadike, ker sem slabega zdravlja in me dim sili h kašlju. V kupeju je bila tudi dama z malim otrokom, neka druga gospodična se je vračala iz obmorskega okrevališča in še nekaj oseb, ki so vsi iskali pred tobakarji varnega kotička. Kar ti prilomasti tobakar, ki nam v sprevednikovi nenavzočnosti temeljito zamrudi naš oddelek. Sreča, da je kmalu odšel. Mi tobakarjem iz srca privoščimo njihovo srečo, lepo pa prosimo, da naj ne pozabijo, da nismo vsi kadilci, in naj nam privoščijo vsaj majhen kotiček pod svobodnim solncem. Vljudo bi prosili našo »Sveto vojsko«, da nam preskrbi primerne vidne znake za na prsi, da se bomo tudi na zunaj poznali. — Nekadilec.

* **Državna gozdna drevesnica v Kočevju** ima v zalogi 60.000 2 letnih črnih borovcev (Pinus Laricis var. austriaca) po 80 Din za 1000 komadov. Ta vrsta borovcev je zelo prikladna za pogozdovanje slabe izčrpane zemlje, za peščeni in kraški svet. Kdor se zanima za to vrsto borovcev, naj naroči ali vpraša »Okrajni gozdni urad« v Kočevju.

* **Lovcem Kočevski lovi** so znani kot zelo bogati. V loviščih dobite vsakovrstno divjačino: zajce, srne, jelene, lisice, kune, volkove, divje prešiče, medvede, divje mačke, gozdne jerebice in divje peteline, v Rinži pa divje race. Onim, ki se zanimajo za kočevska lovišča, povemo že danes, da poteče lovski zakup v teh loviščih: Banjaloka, Borovec, Briga, Fara pri Kostelu, Gotenica, Knežja lipa, Koprivnik, Kočevje, Kočevska reka, Koče, Livold, Nemška loka, Novi lazi, Osilnica, Sp. lov, Stara cerkev, Stari lov, in sicer 31. julija 1928. Pripomnimo pa, da si ne želimo »mrharjev«, lovcev, ki smatrajo lov za obrt in ne za sport. Drazbe omenjenih občinskih lovišč pravočasno objavimo.

* **Smrtna nesreča.** V sredo, 8. t. m., je pomagal 32 letni Štefan Brunsec v Domkuklu pri Zg. Polskavi svojemu očetu lomiti kameje. Naenkrat se je odtrgala plast zmrznjene zemlje in podsula Štefana. Pričeli so ga takoj

odkopavati, a so ga po četrturnem delu našli že mrtvega.

* **Podlegel strelu.** Smo že poročali, da se je igral na Svečnico 18 letni posestnikov sin Avgustin Zorjanc iz Zg. Velke pri Mariji Snežni z browning revolverjem. Orožje se mu je sprožilo vsled neprevidnega ravnanja in krogla mu je prodrla skozi levo oko v možgane do zadnje kosti lobanje, kjer se je odbila ob kosti in obličala v notranjosti možganov. Ponesrečenega so prepeljali v mariborsko bolnišnico in se mu je že vnela možganska mreža. Po enem dobrem tednu po nesreči v četrtek zjutraj je umrl v bolnišnici. Obdukcija je pokazala, da bi bila vsaka operativna zdravniška pomoč zaman, ker so bili hodniki, katere si je napravila krogla skozi možgane, polni gnoj. Smrt tega mladega in krepkega mladeniča je nov dokaz, kolike previdnosti je treba pri orožju, ki je navadno nabasano po nepotrebnem.

* **100 letnica papirnice na Sušaku.** Prihodnjo nedeljo bo na Sušaku proslavila papirnica Smith & Meynier stoletnico svojega obstanika.

* **Poštni avtomobil M. Sobota—Sv. Jurij.** Svoj čas se je že poročalo, da se uvede med M. Soboto in Sv. Jurijem avtomobilni poštni promet. Kakor se doznava, je ta progla v resnici v načrtu, pač pa še pošto ravnateljstvo ni poslalo avtomobila, s katerim se bo promet vršil. Ker prizadeta okolica težko pričakuje, da bi se promet čim prej začel, naj ravnateljstvo kolikor mogoče hitro pošlje avtomobil. Med M. Soboto in Sv. Jurijem je 20 kilometrov razdalje, zato je avtomobilni poštni promet zelo potreben.

* **Prekmurska tiskarna v M. Soboti.** Med manjšimi tiskarnami gotovo ni take, v kateri bi se tiskalo razmeroma toliko časopisov, kakor se tiska v »Prekmurski tiskarni« v M. Soboti. V njej se tiskajo trije tedniki: Novine, Nepuščaj, Muravidék, en mesečnik »Düševni list« in evangeličanski koledar. Tiskarna je drugače neznatna, tako da je naravnost čudno, kako more izvršiti toliko dela. Lastnik je Izidor Hahn.

* **Smrtna nesreča zidarskega mojstra.** V Novem Sadu je zidarski mojster Mladen Stričević podiral neko hišo. Pri tem se je zrušil zid in podsul mojstra. Ko so ruševine odkopali, je bil Stričević že mrtev.

* **MAGGI-jeva zabela.** Maggi-jeva zabela za juhe je najpripravnejše sredstvo za izboljšanje slabih juh, omak in prikuh. Z njo pridobijo jedila z majhnim dodatkom takoj najpolnejši in najizbornejši okus. Vred tega uporabljate zabelo varčno, zraven pokusite večkrat ter tako preprečite, da se okus zabele ne bi čutil preizrazito. MAGGI-jeva zabela je primerna tudi za razmnoževanje juh. Razredčite v tem slučaju preje juho s kropom in dodajte polagoma toliko Maggi-jeve zabele, da dosežete zaželeni prijetni okus.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imajo nočno službo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

○ **XVI. prosvetni večer** bo veljal našim bratom v Nemčiji, Franciji, Belgiji in Holandiji. Na sporedu je O. Župančičev: Vlak, katerega recitira gđ. Zalarjeva. Predavanje s skioptičnimi slikami, predava tajnik Zor. Sodeluje tudi akademski godalni kvartet. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Prosvetne zveze rezervirani 5 Din, navadni 3 Din, stojšče 2 Din, dijaške 1 Din. Prireditve bo danes zvečer ob 8 v bel. dvorani Uniona.

○ **Srečke II. stadionske loterije** se dobe v Ljubljani po vseh trafikah in pri akcijskem odboru v Ljudskem domu. Kdor hoče postati 25. marca lastnik lepe vile, naj se požuri z nakupom srečk.

○ **Zanimanje za radio** je v Ljubljani vedno večje. Prosvetna zveza nudi vsem, ki se za to moderno iznajdbo zanimajo, vsako soboto ob pol 9 zvečer radiokonzert. V okusni dvorani Akademskega doma bo tak koncert tudi jutri, dne 10. t. m. Za malenkost 2 Din dobiš vstopnico v pisarni P. Z. in s tem pravico do radio-užitika za ves večer.

○ **Romunski pevci v Ljubljani.** V ponedeljek, dne 20. t. m. koncertira v dvorani hotela Union mešani zbor »Kantarea-Romanea« iz Bukarešte. Zbor šteje okrog 100 pevcev in pevk ter se povrača skozi Ljubljano iz Francije, kjer je ves mesec februar in deloma tudi januar prirejal svoje koncerte. Ker je to prvi nastop romunskega pevskega zbora v našem mestu, bo brez dvoma zanimal našo publiko. Predprodaja vstopnic bo od ponedeljka, dne 13. t. m. dalje v Matični knjigarni.

○ **Razstava češkoslovaške arhitekture.** V drugi polovici meseca februarja se bo vršila v Jakopičevem paviljonu Narodne Galerije v Ljubljani »Razstava češkoslovaške arhitekture«. Skrbne priprave so že končane in dan otvoritve bo naknadno objavljen. Razstava, ki bo interesentom nudila mnogo zanimivosti iz modernih smeri stavbene umetnosti, bo trajala samo en mesec.

○ **Nadaljevanje občinske seje.** Seja ljubljanskega občinskega sveta, ki je bila v torek ob 10 zvečer prekinjena, se je nadaljevala včeraj, v četrtek, dne 9. t. m. ob 6 zvečer. Občinski svetniki SLS, ki so to sejo že v torek

Usta in grlo

po najlažji poti, po katerem pridejo bolezenske kapi v naše telo. V kavarni so radi tega najlažje obvarujete nahoda influence in holantrisa, ako resno uporabljate

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

zapustili, se tudi včerajšnjega nadaljevanja niso udeležili ter je bila desna stran dvorane prazna. Vseh skupaj, z županom in podžupanom vred se je občinske seje udeležilo le 30 občinskih svetnikov. Zupan dr. Puc je prečital najprej razne predloge občinskega svetnika Lombarja glede razširitve omrežja cestne železnice in glede raznih javnih naprav v Spodnji Šiški. Predlogi so bili odkazani odsekom. Za tem je socialist Miklošič utemeljeval nujnost predloga, s katerim zahteva, da naj mestna občina intervenira za podaljšanje stanovanjskega zakona preko prvega maja t. l. Nujnost je bila priznana, nakar so govorili k stvari Likar, dr. Lemež, Rupnik in Tavčar. Malce težka atmosfera v dvorani je nastala, ko je Rupnik napadal — socialiste. Rupnik je med drugim dolžil celo samostane in župnišča, češ, da so krivi stanovanjske bede. Likarjev predlog je bil soglasno sprejet. Prečitani so bili še razni predlogi, ki so bili odkazani odsekom. Jugoslovanska Matica in Slovenska Straža sta pozvala mestno občino, naj protestira proti nasilju italijanskega fašizma nad našim narodom v Primorju, ki je zlasti sedaj, ob razpustu Zadružne zveze v Gorici, prešlo tudi na gospodarsko polje. Sprejeta je bila soglasno resolucija Slovenske Straže, ki jo pošlje mestna občina belgrajski vladi. Ob tej priliki je inž. Gustinčič razložil načelno stališče komunistov o manjšinskem vprašanju. Dr. Klepec je stavil županu vprašanje radi nagraj cestne železnice, ki so bile razdeljene o praznikih raznim uslužbencem cestne železnice. Župan je to zadevo pojasnil in je pri tej priliki moral desavuirati esdesarsko časopisje, ki je o tem napačno poročalo. Gustinčič je v daljšem govoru interpeliral župana radi nehumanega postopanja policije proti beračem, ki ga izvaja na podlagi nekega pravilnika, katerega je prečital in imenoval škandaloznega. Razvila se je daljša debata, nakar je župan dal primerno pojasnilo. Inž. Gustinčič je še sprožil vprašanje, če more biti občinski svetnik dr. Lukan član revizijske komisije, ker da je nekoč bil udeležen kot solastnik pri prodaji nekega zemljišča mestni občini. Dr. Lukan je protestiral proti vsakemu sumničanju njegovega osebnega poštenja ter izjavil, da se seji revizijske komisije ne bo udeleževal. S tem je bila zadeva rešena. Miklošič je še navedel slučaj neprimerne obnašanja nekega mestnega uradnika napram strankam, dr. Gregorčič pa je zahteval, da izda župan na uradništvu okrožnico, v kateri naj jih opozori o njihovih dolžnostih. Ker je bil dnevni red s tem izčrpan, je bila seja ob tričetrt na 8 zaključena.

○ **Umrl je včeraj v Kranju mesarski pomočnik Joško Toni,** sin znanega ljubljanskega mesarja g. Tonija.

○ **Davčna administracija v Ljubljani** je izvršila delni odpis zemljiškega davka s prebitki vsem onim barjanskim posestnikom, katerim je slana v mesecu maju 1927 poškodovala poljske kulture. Izkaz o odpisu je na vpogled v mestnem gospodarskem uradu, soba šte. 13 med običajnimi uradnimi urami od 10. do 25. februarja 1928. Več je razvidno iz razglašila, ki je nabit na deski ljubljanskega mestnega magistrata.

○ **Evidenca psov v Ljubljani.** V letu 1927 je izdal mestni magistrat ljubljanskim lastnikom psov 1176 pasjih mark (po 100 Din) in 84 duplikatov pasjih znamk (po 10 Din). Plačila pasje takse je bilo v preteklem letu oproščenih 206 lastnikov psov-čuvajev, tako da je bilo koncem leta 1927. v mestnem katastru ljubljanskem vpisanih 1466 ljubljanskih psov. Lastnike in rejnike psov v Ljubljani, kateri za leto 1928. še niso prijavili mestnemu magistratu svojih psov, opozarjamo, da to store nemudoma. Vse pse — tudi pse čuvaje — je prijaviti ustno v magistratni sobi šte. 41 (Mestni trg šte. 2, II. nadstropje), kjer se obenem dobe pasje znamke za leto 1928.

Gibanje prebivalcev v Ljubljani leta 1927.

Po statistiki mestnega magistrata ljubljanskega je v času od 1. januarja do 31. decembra 1927 prigrasilo svoja nova stanovanja v Ljubljani 16.545 strank, oziroma družin, dočim se je odglasilo 14.309 strank ozir. družin. Od prigraslenih strank se je v letu 1927. doselilo v Ljubljano skupaj 7744 oseb, in sicer 4099 moških in 3645 žensk, izselilo se je pa iz mesta skupaj 7880 oseb, in sicer 4348 moških in 3532 žensk. V navedenem času se je v Ljubljani preselilo 16.932 oseb, in sicer 10.400 moških in 6532 žensk.

Rojenih je bilo leta 1927. v Ljubljani 369 otrok moškega in 346 otrok ženskega spola, skupaj 715 otrok-domačinov, dočim je bilo mrtvorojenih 17 otrok-domačinov, in sicer 4 moškega in 13 ženskega spola; mrtvorojenih tujih — ne ljubljanskih otrok je bilo 44, in sicer 16 moškega in 28 ženskega spola, tako da je bilo v letu 1927. v Ljubljani mrtvorojenih skupaj 61 domačih in tujih otrok. V istem času je v Ljubljani umrlo skupaj 574 domačih

MAGGI's zabela za juhe in jedila

izboljša okus juham, omakam in prikuham.

Štev. steklenius	0	1	2	3	4	5	6
Originalna	Din. 11—	17—	28—50	55—	110—	175—	200—
Dopolnjena	" 6—	12—	20—	40—	—	—	—

* Dopolnjuje se iz volike MAGGI-jeve steklenice v lastno s seboj prineseno prazno MAGGI-jevo stekleničko.

MAGGI's kocke za govejo juho

za takojšnjo pripravo najfinejše, čiste goveje juhe.

Posamezna kocka Din. 1'10.

Pravi MAGGI's izdelki imajo rumeno-rdeče omote, na katerih se nahaja ime „MAGGI“.

iste prauagone. Ti človeški prauagoni se kažejo v veselju do ustvarjanja, oblikovanja, v smislu za pravico in krivico, v spoštovanju do vzvišenega in večnega. Iz udeleževanja teh prauagonov so zrasli na obširnem polju človeške kulture: umetnost, znanost, pravo, pravni običaji in vera. Da se človek v teh vrednotah ukorenini, to je smisel in svrha vsega vzgojnega dela v pozitivnem pravcu, v negativnem pa, da se pobijajo nižji nagoni, ki izvirajo iz človeške sebičnosti. Vsa vzgoja mora računati s prerojenimi otrokovimi nagnenji in z vplivi njegove okolice. Pri tem pa igra vzgojiteljeva osebnost, posebno pa osebnost staršev ogromno vlogo. Velik del domače vzgoje je odvisen od samovzgoje staršev. Avtoriteta je najvažnejši vzgojni element, je prvi pogoj, da se doseže zadovoljna pokorščina; brez te je vsaka vzgoja nemogoča. Toda prava avtoriteta izvira le iz spoštovanja in zaupanja. Za to pa je pogoj: duševna premoč, duševna veličina vzgojiteljeva.

Dr. K. Weitzel objavlja v berlinski »Germanische« članek pod naslovom »Od vzgojitelja do tovariša«. V njem dokazuje, da morajo starši od 12. ali 13. leta dalje nasproti otroku polagoma izpremeniti svoje stališče; če so bili prej ukazovalci, morajo sedaj postati otroku tovariši. Doraščajoči

sin ali hči se staršev ne smeta bati v slabem pomenu besede, marveč morata imeti vanje zaupanje, kakor morajo obratno tudi starši zaupati svojim otrokom in jim dati pametno svobodo v njihovem dejanju in nehanju. Pri tem je seveda največjega pomena dobri zgled staršev, ki je sploh najsilnejše vzgojno sredstvo. Ta zgled vpliva na otroka od trenutka do trenutka, dan za dnevom, leto za letom in se ne da več izbrisati iz otrokove duševnosti. — Zelo važno je pa tudi, nadaljuje dr. Weitzel, da se osebnost spoštuje že v majhnem otroku. Starši se morajo odpovedati blodni misli, da bi mogli iz otroka narediti vse, kar bi sami hoteli. Vsak otrok je svoj lasten človek, drugačen od nas, ki nosi pravec svojega razvoja v sebi samem. Zato je popolnoma zgrešen napuh odraslih, ki otroka nikoli ne jemlje resno, marveč se iz njega le norčujejo. Usodno je napačno častihlepe staršev, ki otroku zagreni in onemogoči vsako veselje. Nesreča za otroka je pedantična grajanost, razdražljivost, samovoljnost in trmavost. S tem starši oropajo otroku tisto brezskrbno veselost, ki naj prevzema njegovo življenje. Saj »sije solnce človeku le enkrat, v otroških letih in zgodnji mladosti. Ako se tedaj ogreje, ne bo nikoli več popolnoma ohladnel in kar je dobrega v njem, bo veselo poglano, se razcvetelo in rodilo sad.«

ske? Vsi pisatelji, umetniki in znanstveniki, katerih odgovore list objavlja, se popolnoma strinjajo v tem, da se ženske danes sploh več ne starajo, marveč so tem mlajše, čim starejše so. In sicer niso mlade samo na videz, marveč v resnici.

Tako piše Jean Giraudoux: »Mladost se ne da omejiti. So ženske, ki vse življenje ostanejo mlade in druge, ki tudi v mladosti niso bile mlade. Vse je odvisno od volje. Starost je bolezen, ki jo zdrav človek najlažje preмага.«

Kipar Bourdelle pripoveduje: Pred nekaj leti sem bil pri nekem knezu v inozemstvu. Ko sem se v parku izprehajal, sem opazil dve dami, ena plavih las, sveža, vitka in elegantna, druga okorna in resna. »Kdo je brhka mlada dama?« — sem vprašal svojega spremljevalca. Smehljaje je odgovoril: »Knezova mati.« — A

Noj kot vprezna žival

Te dni nastopa v berlinskem Zimskem vrtu neki Korzijanec s svojimi noji. Mož ima na Sardiniji farmo, na kateri redi noje. Živali so popolnoma domače. Podjetni mož bi sedaj rad prepričal Evropejce, da so noji posebno uporabni kot vprezna žival. In tako se vozari z njimi po Berlinu. Vsekakor jim je sprito srednjeevropskega mraza zavaroval gole vratove in noge s pletenino.

Otroci kot požigalci

Južno od Bostona je v zadnjem času pogorelo več cerkva in šol. Policija je kot požigalca izsledila dva dečka po 7 in 14 let stara. Sedemletni deček je priznal, da je zažgal eno cerkev in eno šolo.

Sveta življenje in vrvenje

Mednarodno podjetje za spalne voze v Cookovih rokah

Iz Londona poročajo, da se združi Mednarodna družba za spalne voze s Cookovim podjetjem. Drugi viri pa trdijo, da Cook podjetje enostavno kupi. Družba je prišla v težavne razmere, ker se vozi z njenimi vozovi dnevno komaj 16 do 20 oseb, dočim je uprava urejena za 100 do 120 potnikov dnevno. Italija je pogodbo z družbo sploh odpovedala in uvedla lastne spalne voze. Družba je morala svoje podružnice že pred časom izpremeniti v potne urade. Ti uradi in pa možnost svobodne reklame v spalnih vozovih je naglilo Cooka, da je podjetje kupil.

Nemčija med prvimi

Brezdvoma najgostejše omrežje zračnega prometa ima Nemčija; ni ga skoraj količnik pomembnega kraja, ki ne bi bil priključen na to ali ono progo. Država in mesta subvencionirajo zračni promet kar najizdatnejše. To je za Nemce tem lažje, ker pri njih odpadejo izdatki za vojaško avijatiko. Obenem pa si Nemčija zagotavlja s tem obstoj tvornic, kader izkušenih letalcev ter park modernih letal, ki se v slučaju potrebe lahko hitro pretvorijo v bojne aeroplane. V Nemčiji se je rodil moderni prometni aeroplan, enokrillnik s togimi krili, ki ga je po znanem Fokkerju prevzela tudi Amerika. Nemčija je tudi v kovinskih letalih na prvem mestu. To se ima zahvaliti trojici naravnost briljantnih konstrukterjev, ki jih danes pozna ves svet: Dornier, Rohrbach, Junkers. Sedaj je največje prometno letalo trimotorni Junkers G 31 z nad 30 metri razpetine. Bajle pa gradijo nemške tvrdke več aparatov, ki bodo pravi velikani. Ore tu za letala od približno 80 m razpetine in 50.000 kg polne teže. Francoski list »Les Ailes« je ne-

davno opozoril merodajne kroge na ta dejstva in jih opominjal, naj store svojo dolžnost, da ne bo Francija zaostala v tekmi narodov.

Umetno gorsko jezero

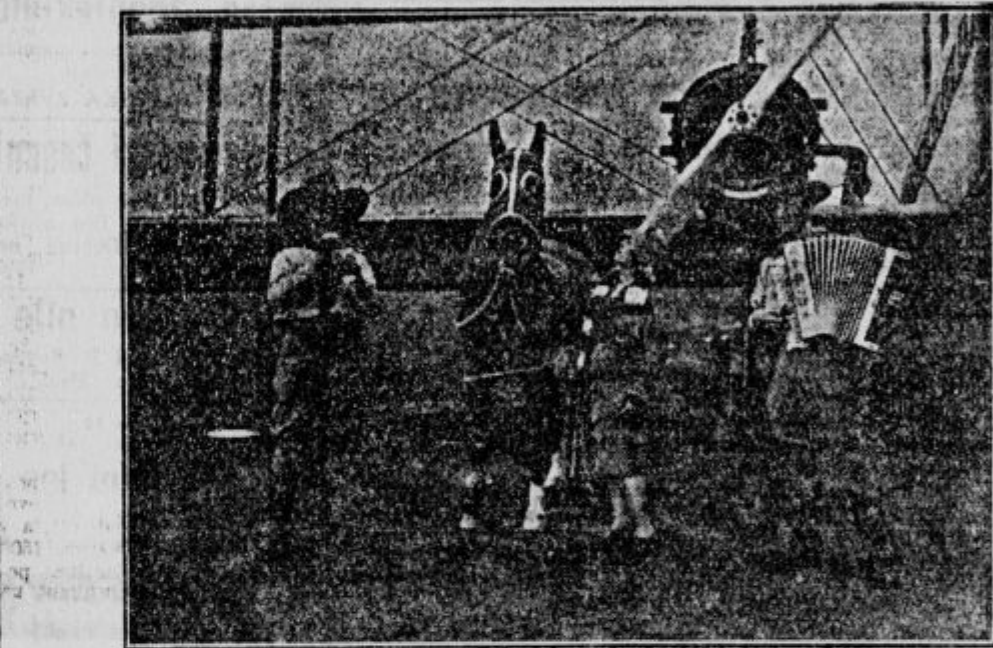
Tiroleci se gotovo ne morejo pritoževati zaradi pomanjkanja naravnih krasot in premlajne privlačnosti njihove dežele za tujce. Vendar skušajo lepo svojih pokrajin še na umeten način dvigniti. Tako se pripravljajo sedaj na ureditev umetnega jezera v neposredni bližini Innsbrucka, to je v St. Jakob am Thurn, poldrugo uro hoda od glavnega mesta. Tam leži okoli grica, na katerem stoji cerkev in starodaven grad, barje, na katerem se je po ljudskem sporočilu nekoč raztezalo jezero. Ta svet, ki meri približno tri hektarje, nameravajo sedaj tri metre globoko izkopati, nato pa s pomočjo dveh kratkih jezer prepluti z vodo. Cerkev in grad se bosta kot polotok dvigala iz vode. Ob jezeru uredijo kopališče in prijetne gozdne poti. Dela izvrše še letos.

Ameriških milijonarjev je vedno manj

Leta 1917. je bilo v Zedinjenih državah 11.800 dolarskih milijonarjev, danes pa jih je samo še 11.000. Toda ne sme se misliti, kakor vsaj trde ameriški časopisi, da pomeni to nekako osiromašenje Amerikancev, ali pa da je to znak gospodarske krize. Nasprotno, narod je od leta 1917. dvakratno obogatel, samo da je bogastvo pravičnejše razdeljeno. Splošno blagostanje je vsled tega samo narastlo.

Ženske se ne starajo več

Pariški list »L'Intransigeant« je razpisal anketo pod naslovom: »Koliko bi morale biti danes stare Balzacove »Tridesetletne žen-

Z aeroplani so pričeli prevažati tudi konje.

Člani nekega cirkusa v Parizu hočejo tudi konju prizanesti težko vožnjo preko kanala v London in ga hočejo prepejati z aeroplanom. Na pariškem aerodromu Le Bourget vsak dan skušajo privaditi konja na ropot propelerja, pri čemer svira tudi cirkuska muzika, da bi se lažje umirili živi konja.

njena spremljevalka? — »Knezova žena.« — Knjeginja-mati je bila tedaj stara 63 let.

Sloviti odvetnik Henri Robert pa odgovarja na vprašanje naravnost: »Če bi Balzac danes še živel, bi dal svoj knjižni naslov: »Ženska sedemdesetih let«. Vzrok te večne mlado-

Petek, dne 10. februarja.

Zagreb: 20.35 klavirski koncert Sv. Stančiča. — Milan: 20.50 simfon. orkestralni koncert. — Breslau: 20. Carobno ogledalo, veseloigra v 3 dej. (H. Sturm). — Barcelona: 19.30, 22.10 in 22.45 koncerti kvinteta. — Leipzig: 21. simfon. koncert. Goldmark: Vijolinski koncert, a-mol, op. 28. — Braunsfels: Karnevalska uvertura; 22.30 Plesna glasba. — Stuttgart: 20.15 prenos iz Frankfurta: koncert dun. godal. kvarteta. Schubert: Kvartet v a-molu — Beethoven: Kvartet b-dur, op. 130; 21.30 Potovanje po svetu; Kairo, pripovedovanje s spremljavo petja in godbe. — Toulouse: 21.45 »Komedijant«, komična opera v 3 dej. (de Ganne). — Hamburg: 20. koncert. F. Woyrsch: Tri Böcklinove fantazije za orkester; Tretja simfonia v es-molu, 23.30—0.30 plesna godba. — Frankfurt: 20.15 koncert godalnega kvarteta, 21.15 »Prvi in zadnji«, drama v 3 dej. (L. Galsworthy). — Brno: 19. orkestralni koncert. Kockert: Kraljevski darš — Leuschner: Duh Volge — Lindsay-Theimer: Vineta — Vollstedt: V salonu avtomatov; 21. klavirski koncert skladb moravskih skladateljev. — Rim: 20.45 vokalni in instrumentalni koncert. — Oslo: 20. koncert. Mozart: Figarova svatba — Mozart: Simfonia, es-dur — Čajkovskij: Plesna suita — R. Wagner: »Balna ladja«, uvertura. — Langenberg: 20.10 simfonien koncert. — Berlin: 20. »Ezio«, opera v 2 dej. (Händel), odlomki iz oper. — Dunaj: 20. koncert mandolinskega orkestra. — München: 20. simfonien koncert; 21.20 »Hauibal in Scipio«, dramatična scena (Grillparzer). — Budapest: 19. prenos iz opera. — Varšava: 20.15 simfonien koncert varšavske filharmonije.

Sobota, dne 11. februarja.

Zagreb: Komorni koncert. — Praga: 19.15—22.30 prenos iz Bratislave: »Aida«, opera (Verdi). — Leipzig: 20.15 koncert. Izbor iz romanske glasbe, uvertura in arije iz oper. — Stuttgart: 15. zabavni koncert. Odlomki iz italijanskih oper in operet; 20.15 prenos iz Frankfurta: »Der Feldprediger«, opereta (Müllacker); 22.30 plesna godba. — Toulouse: 21.45 koncert. Wagner: »Die Walküre« — Beethoven: 8. simfonia. — Hamburg: 20. »Orfej v podzemlju«, burleskna opera v 2 dej. (J. Offenbach). — Frankfurt: 20.15 »Der Feldprediger«, opereta (Müllacker). — Brno: 19. koncert. Keler Bela: Uvertura k »Pročienjue« — Lalo: Naniouns — Wagner: Fantazija iz opere »Lohengrin«. — Rim: 20.45 italijanska glasba. — Oslo: 20.30 orkestralni koncert. — Berlin: 20.15 romanska glasba, prenos iz Leipziga. — Darenty: 21. plesna glasba; 23.30 orkestralni koncert. — Dunaj: 20.05 »Torquato Tasso«, igra (Goethe), nato jazz-glasba. — München: 19.05 »Netopir«, opereta v 3 dej. (J. Strauß); 22.45—23.45 plesna glasba. — Varšava: 20.30 »Hél madame Angot«, komična opera (Ch. Lecocq).

Cepljenje proti kugi.

V Indiji divja kuga. Slika nam predstavlja cepljenje proti kugi, ki ga vrše francoske oblasti v Indokini, kamor se bi kuga lahko zanesla.

Menih slovečega hospica sv. Bernarda na smučih polsveduje za potnike.

sti so higiena, sport in posebno trdna volja, da noče biti stara.

Temu bi bilo dodati le en opomin, da je v »večni mladosti« razdalja med vzvišenim in smešnim zelo majhna...

Velikomestna beda

Tapetnikova žena Katarina Schönfeld na Dunaju se je včeraj s svojimi 8 otroci, starimi, 4, 5 in 12 let, zaprla v stanovanje in ko so otroci zaspali, odprla plinsko napeljavo. Zjutraj so našli mrtvo mater in otroke. Vzrok strašnemu činu: moževa brezposelnost, stanovanjska beda in lastna izčrpanost.

Gospodarstvo

Peter Kozina & Co., tovarna čevljev

Dne 1. t. m. je naš list prvi prinesel vest o zaključitvi aranžmana med to tvrdko in zavodi, ki so jo financirali; sedaj smo izvedeli o aranžmanu še naslednje potankosti:

Tvrdka Peter Kozina & Co., pri kateri je edini družabnik g. Peter Kozina, ima obširno, z najmodernejšimi stroji opremljeno tovarno čevljev v Trzinu, ki proizvaja fine in luksuzne čevlje pri dnevni kapaciteti od 1000 parov čevljev. Poleg tega ima ista tvrdka v najetem posloppu tovarno za čistoče čevlje.

Ker tvrdka radi prevelike imobilizacije lastnih sredstev ni mogla izrabiti kapacitete svojih naprav, je sklenila s 3 denarnimi zavodi, ki jo financirajo, dogovor, na podlagi katerega so ustanovili omenjeni 3 denarni zavodi s tiho udeležbo g. Petra Kozine novo tvrdko pod imenom »Peko« družba z o. z., fabrikacija in prodaja čevljev v Ljubljani, katera prevzame vsa pasiva tt. Peter Kozina & Co. Od aktiv prevzame nova tvrdka zaloge in inventar podružnic, surovine in gotovo blago v tovarnah in debitorije. Nova tvrdka vzame obe tovarni v zakup in producira čevlje iste kakovosti in znamke za lasten račun. Ker so sedaj 3 denarni zavodi edini družabniki nove tvrdke, bodo stavili brez pomislekov potrebna večja denarna sredstva na razpolago, ki so potrebna za racionalno fabrikacijo. S tem je zagotovljeno zadovoljivo in nemoteno obratovanje tega velikega podjetja. Poleg tihe udeležbe g. Petra Kozina pri novi družbi je bilo pogojeno tudi njegovo osebno nadaljnje sodelovanje, ki pride formalno do izraza z njegovim imenovanjem za prokurista nove tvrdke. Visoka kreditizmočnost nove družbe z o. z. bazira na dejstvu, da fungirajo kot edini družabniki nove tvrdke 3 močni denarni zavodi.

Vzroki hmeljarske krize v Jugoslaviji

(Konec.)

Pri nas se pa ni storilo ničesar, ne od strani hmeljarjev ne od osrednje oblasti, da se dvigne ugled našemu hmelju. Besed g. načelnika Gjurića: »Mi bomo producirali veliko bolj zlahten hmelj kot je zateški in hallertauski«, ki jih je govoril v Novem sadu, ne moremo smatrati resnim. Saj je vendar nepobitno dejstvo, da sta zateški in hallertauski hmelj najzlahtnejša, tik za njima je naš savinjski golding, potem cela vrsta drugih hmeljev, čisto zadnji je pa vojvodinski hmelj med vsemj kvalitetnimi okoliši. Tu ni leželo vse na vrsti. Glavni faktor zlahtnosti pridelka so klimatične in talne razmere, torej od narave dane stvari, ki ni mogoče preduriti sebi v prid. Poglejte vzorce goldinga, ki so ga preselili pred leti v Vojvodino misleč s tem zboljšati kvaliteto svojega pridelka. Drugo vrstno, grobo blago je zrasko, ki nima fine goldingove arome, temveč diši po česnu; o zlahtnosti ne duha ne sluha! Da se ne da tu nič prisiliti, ve vsa svet, le Vojvodinci in g. Gjurić ničesar. Že pred 5000 leti so ga gojili Babilonci v težavnem gorkem svetu, četudi so imeli ob Evfratu dosti črne zemlje.

Citajte izprave in poročila o zborovanjih hmeljarjev in inozemskih strokovnih listih in videli boste, da se je hmeljarski svet združil v boju proti Jugoslaviji. Nedavno sem govoril z ugledno osebnostjo od Hopfenverkehrsgesellschaft (društvo producentov) v Suazu. Med drugim mi je povedal, da se pečajo merodajni krogi pri Srednjeevropskem hmeljskem uradu, čigar sklepu o splošni omejitvi nasadov se Vojvodinci nečesto pokorili, z mislijo, da izključujejo Jugoslavijo (predvsem Vojvodino) iz društva in proglašajo v soglasju s pivovarstvom in trgovino ves ta hmelj za ne-kvalificirane.

Kaj znači to za nas, mora vedeti vsak hmeljar! To znači, da je za rešitev savinjskega in sploh slovenskega hmeljarstva edini izhod uvedba obveznega signiranja, da ne zapade tudi naš kvalitetni hmelj bojkotu inozemstva, kot se je to letos zgodilo, ko je dossegel prvovrstni savinjski hmelj večinoma komaj ceno ne-kvalitetnega angleškega blaga. Pomankanje takega zakona je drugi vzrok naše letošnje hmeljske krize.

Stremljenje svetovne pivovarniške industrije kot tudi vse realne trgovine gre za tem, da se uvede povsod obvezno signiranje in se s tem onemogočijo razne neskladne manipulacije. Zakaj bi nasprotovali ravno hmeljarji, ki pridelujejo kvaliteto blago tem težnjam, ki so le v njihov prid, ne uvidim! Zato se zdaj nad vse čudno, da je slišal gosp. R. (Jutro 7. I. 1928), da se na Češkem radi obveznega označevanja bridko kesajo. Dobro, da je zamočkal, kdo se kesal! Kesal se namreč le nereelna trgovina, ki je prodajala poprej naš savinjski hmelj za zateškega, kakor prodaja danes vojvodinskega za savinjskega. Hmeljarji so zadovoljni z enakim zakonom tudi pri nas. Njegovo vrednost najbolj podkrepi dejstvo, da služi za vzorec nemškemu zakonu o izvozu.

Obvezna obramba rastlin proti boleznim je nujna; škropljenje z bakrenoapneno brozgo razširjeno po vsej Nemčiji, Češkoslovaški, Franciji itd. Hmeljski strokovnjaki in hmeljarji vseh dežel so si edini v tem, da se je našel v tem sredstvu lek zoper peronosporo. Če niso imeli morda kakšnega razen g. Cvenkelna v št. Petru uspehov pri poznem

hmelju, ni pripisovati tega na rovaš znanstvenikom in obrambnemu sredstvu, temveč leži krivda edino na hmeljarjih samih, oziroma na naši strokovni organizaciji ter na kmet. ministrstvu, ki niso hmeljarjev dovolj poučili. Z letaki se doseže malo, treba je žive besede in demonstracij kot so to storili drugod. Tako so pa škropili naši hmeljarji, kakor se je komu zdelo in ni čudo, da brez uspeha. S svojim polovičarstvom so pa neizmerno škodili ideji škropljenja, ki je prišlo pri tem ob ves ugled.

Prepariranje blaga je temelj provenienjenčnega zakona, ker le tako odpade vsako nadaljnje manipuliranje z blagom.

Slovenski hmeljarji se bomo borili složno za obvezno signiranje prepariranega hmelja. Preko vseh intrig upamo doseči resničen zakon, ki bo dvignil ugled našemu hmelju in nam zagotovil pročajno možnost tudi v času krize, če se bomo držali gesla: Manj, toda kvalitetno kar najboljšega hmelja. K.

— 0 —

Obvezno označevanje hmelja. Z ozirom na naš članek »Obvezno označevanje hmelja« v št. 28 našega lista z dne 6. t. m. smo prejeli od Oznamenovalnice za hmelj v Zalcu — Hopfensignierhalle in Sachseufeld pojasnilo, da se »pri neobveznem označevanju hmelja niso izdajali certifikati vsakomur, kdor je to želel in plačal takso, ampak so se certifikati izdali za hmelj, o katerem so dobili zapise iz fimekcionarji Javne oznamenovalnice v Zalcu prepričani, da je iz hmeljskega okoliša Južnostajersko-savinjska dolina in ki odgovarja povprečni dobri kakovosti tega blaga.

Konkurzni zakon. Podsekcijski zasebno-pravni odtok stalnega zakonodajnega sveta v pravosodnem ministrstvu, ki je izdelovala načrt konkurnega zakona, je zaključila delo.

Imetnike reg. galicijskih pos. obligacij opozarja poljski generalni konzulat v Zagrebu, da posleje čimprej svoje registrirane obveznice na naslov »Izba Skarbowca, Lwow, Poljska, v srhu konverzije. Rok za izmenjavo 5% galicijskih obveznic je podaljšan do 30. junija t. l.

Obisk lipskega velesejma. Iz publikacij lipskega velesejma posnemamo, da je lipski velesejem spomladi 1926 obiskalo 280 Jugoslovancev, jenski velesejem tega leta 155 (od 9.405 inozemcev); spomladi 1927 je prišlo na lipski velesejem 370 Jugoslovancev (od 23.130) in v jeseni lani 210 (od vseh 12.145 inozemskih obiskovalcev). Spomladni sejem beleži vedno večji obisk kakor jesenski. Stevilke kažejo, kako vedno več naših gospodarjev obiskuje lipski velesejem in dokazuje veliko korist, ki jo imajo posestniki od obiska.

Pročaje. Ravnateljstvo šum v Ljubljani sprejema do 25. t. m. ponudbe glede prodaje hrastovega lesa. 16. t. m. se bo vršila pri komandi mesta v Ljubljani očetna licitacija glede prodaje ca. 1500 kg kosti. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani. Na vpogled.

Borza

Dne 9. februarja 1928.

DENAR.

Na današnjem deviznem tržišču je bilo samo blago Narodne banke, ker pa je bilo povpraševanje slabše, je bil tudi promet manjši. Kurzi za London, New York, Pariz, Prago in Trst, Berlin in Curih sta ostala neizpremenjena, dočim je Dunaj malenkostno popustil. Nadalje je bilo blago Narodne banke v Budimpešti po 995,08 napram 925, včeraj in v Bruslju po 792,86 napram 792 včeraj.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi dne 9. febr. 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 8 II
Amsterdam	—	22,94	—	—
Berlin	1357,0	— 1361,0	1358,5	1358,50
Curih	1093,0	— 1065,0	1095,00	1095,00
Dunaj	800,25	— 813,25	801,75	801,8
London	—	277,45	—	277,35
New York	56,80	— 57,00	56,90	56,88
Pariz	222,75	— 224,75	223,75	—
Praga	168,40	— 169,20	168,80	168,70
Trst	—	301,4	—	301,4

Belgrad, Berlin 1356 — 1357, Budimpešta 9935 — 9965, Curih 1093,00 — 1096,50, Dunaj 800,02 — 803,25, London 277,07 — 277,85, New York 57,65 — 57,80, Pariz 222,75 — 224,75, Praga 168,40 — 169,20, Trst 300,40 — 302,40, Oslo 1492 — 1498.

Zagreb, Berlin 1357 — 1360, Curih 1093,50 — 1096,50, Dunaj 800,25 — 803,25, London 277,05 — 277,85, New York 56,80 — 57, Pariz 222,75 — 224,75, Praga 168,40 — 169,20, Trst 300,40 — 302,40.

Curih, Belgrad 9.137,5, Berlin 124, Budimpešta 90,85, Bukarešt 3,20, Dunaj 78,20, London 25,33125, New York 520, Pariz 20,43, Praga 13,405, Trst 27,51, Sofija 3,74, Varšava 58,25, Madrid 88,55.

Trst, Belgrad 33,20 — 33,25, Curih 362,75 — 364,75, Dunaj 263,50 — 269,50, London 92,07 — 92,10, New York 18,87 — 18,88, Pariz 74,25 — 74,30.

Dunaj, Devize: Belgrad 12,47, Kodanj 190,20, London 34,60, Milan 37,58, New York 710,20, Pariz 27,91, Varšava 79,63, Valute: dolarji 708,50, francoski frank 28,15, lira 37,53, dinar 12,42, češkoslovaška krona 21,03.

Praga, Devize: Lira 184,75, Belgrad 59,30, Pariz 132,50, London 164,40, New York 33,75.

Dinar: New York 175,75, Berlin 7,36, London 277,25.

VREDNOSTNI PAPIRI.

V Ljubljani ni izprememb. Radi vesti o zaključku velikega, 14 milijardnega posojila v inozemstvu, od katerega se 12 milijonov funtov (2,3 milijarde Din) sta bili zagrebška in beograjska borza za drž. papirje dobro razpoloženi in so vsi papirji dvignili: tako 7% invest. posoj. v Zagrebu od 87,50 — 88,50 na 88 — 89, agrari od 54,25 — 54,50 na 55, Zlatti pa je poskočila vojna škoda: od 437 na 452 — 452. Razlika med promptnim in terminskim blagom pa se je zmanjšala.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 185 den., Kred. zavod 160 den., Strojne 70 bl., Verže 140 den., Ruše 265 — 280, Slavonska 55 den., Šeštr 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 88 — 89, agrari 55, vojna odškodnina 452 — 454, febr. 452, marec 450, april 452, Hrv. esk. 52, Hipo 65, Jug. 96,25, Prastelona 875 — 877,50, Ljublj. kreditna 185, Sečera

540 — 560, Drava 550 — 570, Slavonija 11 — 11,50, Trbovlje 538, Vevče 150.

Belgrad. Vojna odškodnina 446, 450 (800), ult. febr. 446, 444 (2200), ult. marec 448, 460, ult. april 452, 458, ult. junij 454, Zemaljska banka 45, Trg. banka 160.

Trst. Adria 204, Assicurazioni Generali 5685, Cosulich 183, Riunione adriatica 3020, Split cement 256 — 278, Trz. Lloyd 675, Dalmatia 117, Oceanica 98. Dunaj. Podon.-savska-jadr. 87,40, Hrv. esk. 6,10, Jug. 10,90, Hipo 7,90, Alpine 42,35, Leykam 11,15, Trbovlje 57, Kranjska industr. 44,90, Mundus 178,50, Slavex 13,50, Slavonija 1,37.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Bukovi plohi parjeni I., II. od 20 — 100 mm fko vag. meja 1 vag. 1070, deske 24 mm 4 m III. fko vag. meja 1 vag. po 420; zaključek 2 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78 — 79 kg 2% baška 377,50 — 380, slav. 370,50 — 372, moka 0 g vag. bl., plačilo po prejemu fko Ljubljana 525, oves baški zdrav rešetan 300, koruza nova času prim.

Za duha in srce

Jos. Mantuani:

Poljudna umetnost v praksi

Nad romantično sovodnjo lške in Zale se razprostira lepa, a precej odzudna planota (846 m) čije sredotočje tvori župna vas Šent Vid nad Cerknico. Prebivalstvo (okoli 1500 duš) živi precej raz ožega stika z drugimi kraji; navezano je večinoma nase in na svoje delo na polju in v gozdovih. Tuja vidijo redkokdaj, celo turist ni vsakdanja prikazen tam gori.

Onđi deluje kot župnik mož, ki se ni odtujil duševni kulturi, ampak stoji v zvezi z omikanim svetom; čita mn-glo, pesnikuje in skrbi za nabozbo svojih župljanov. Cerkev je zgledno podelsko svetilišče: snažno do skrajnosti, vsepovsodi vlada strog red, nikjer nobene navlake, vse na svojem mestu, tudi po stenah in na oltarjih nič nepotrebnega nakita.

Posestnik, ki stopi v to svetilišče, se zave takoj, da stoji v cerkvi na deželi. V vsej notranjščini gospoduje osnovni znak poljudne umetnosti: pestrost — a jako decentno. Poalkin je obok, pslikani so pilastri; prvi figurarno, poslednji ornamentalno. Povsod ipa pronica iz slikarji premišljen program.

Cerkev ima štiri svodne pole: prva in četrti sta krajši, druga in tretja daljši. Svetišče zaključujejo tri stranice osemkotnika; srednja je cela, dve stranski imata vsaka po eno visoko okno.

Strop nad oltarjem nosi na srednji svodnici podoba presv. Srca Jezusovega, na desni in levi pa po enega angela vstopljenega v molitvi. — Na srednji steni za oltarjem je zavetnik te cerkve, sv. Vid — v trenutku pred muko. — Na debelini zidu v odprtih oken in okoli njih poživljajo steno arabeske. — Na desni steni simbol Kristusa: pelikan, ki pita mladiče z lastno krvjo.

Zaključek svetišča ločita dva pilastra in na njih počiva obočna oproga; širina poslednje kaže renesansne arabeske, bele, sivo osenjene (grisaille), pilastra pa na sredi svoje višine na vsaki strani dvojico angelških glav.

Svodnice prve pole nosijo podobe štirih evangelistov, vsaka po enega. — Na levem pilastru je pritrjena prižnica, na desnem je naslikan starokrščanski simbol: riba, ki nosi košaro s kruhi. — Širina obočne oproge je okrašena z renesanskimi arabeskami, belimi, sivo osenjenimi, kakor smo omenili gori.

Na slavaloku, ki loči svetilišče od druge pole cerkvene ladje, nahajamo na pročni strani proti ladji simbolično Jagnje na sedemkrat zapечатeni knjigi, a okoli njega angeli v molitvi. — Na širini oproge in na pilastrih krasijo ploskev renesansne arabeske (grisaille), a sredi pilastra med arabeskami še starokrščanski avharistični simbol: riba, ki nosi na hrbtu košaro s kruhi.

V drugi svodni poli, ki sodi že popolnoma v ladjo, ima na stropnih svodnicah upodobljene tiste svetnike, ki jih ljudstvo posebno časti; vsi so obrnjeni z glavami proti križišču svodničnih gremenov: sv. Andrej, ss. Primož in Felician, sv. Jakob, sv. Jurij.

Na obočni oprogi in obeh pilastrih med drugo in tretjo polo so zopet renesančne arabeske (grisaille), dočim kaže strop tretje pole štiri zavetnike kmetijskega stanu, to so: sv. Notburga, sv. Izidor, sv. J. K. Vianney in bl. Bernardka Soubirous, na vsaki svodnici po eno podobo.

Na oprogi loka med tretjo in četrto polo imamo renesančne arabeske, a tukaj pestre (ne grisaille).

Na zaklinkih med loki, ki nosijo kor z orglami, značita dve liri, ena na desni, druga na levi strani, namen tega pridvignjenega mesta.

Iz tega sledi torej tale — logični — program. V svetilišču na stropu, na najvišjem mestu, v sredotočju Kristus — Bog v podobi, kakor je v tabernakelnu živ med svojimi. Na odličnem mestu — a pod Kristusovo podobo in za tabernakelnom — patron župnije in cerkve, sv. Vid. — V prvi poli, nekako v predsvetišču, podobe štirih evangelistov, prvih oznanjevalcev krščanstva. V drugi poli svetniki, na katerih priprošnje se širše plasti našega ljudstva, posebno pa v št. Vidu, najbolj zanašajo in jih zato časte. — V tretji poli so nameščene podobe izvoljenih, ki so izšli iz kmetijskega stanu in so se posebno zavzemali zanj.

Četrte pole strop je večinoma zakrit, ker zavzema omara orgelj največji del prostora.

Celota načrta in vse njegove posameznosti se obračajo do preprostega človeka, ki hoče razbrati s podobe neposredno tisto vsebino, ki jo vnaprej pričakuje od nje. Slike imajo v cerkvi, posebno na deželi, nabožno didaktično nalogo, kakor izvajal sv. Paulin Nolanski v svojih spisih. Umetnik naj govori a svojo umetnostjo preprostu človeku neposredno, da mu bo umljiv, ne more mu pa staviti umetniških problemov. Zakaj ne? Zato, ker je preprosto ljudstvo na deželi znalo za veliko umetnostjo in je kratkotalno ne razume, to se pravi, da ne more pojmovati najnovejših struj in ne umevati govorice visoke umetnosti. Izravnatu polagoma to nesoglasje, je lepa naloga umetniškim krogom — a prekrat se ne more in ne sme izvršiti na vrat na nos; kajti najmodernejši smeri ni kam zasidrati, dokler ni one kulturne, trdne točke, ki bi mogla nuditi dovolj opore in one plasti, ki bi bila v stanu dati ji primerno množino in kakovost hrane. Med starejšo in novo umetnostjo zeva širok in globok prepad: brez mostu ni mož priti z ene strani na drugo. S ceste se ne pride neposredno v sobo, ampak skozi vežo. Na deželi ima še zdrav realizem žilavo življenje; naš kmet je realist in se ne more povzpeti do čistih idealnih višin sedanjih umetniških struj in načel, ampak zahteva

suha kval. gar. za febr. 285, marec 290, april 205, maj 300, činkvanti 297,50; zaklj. 8 vag. pšenice. Tendence neizpremenjeno čvrsta.

Novi Sad. Pšenica bač. 327,50 — 337,50, ban. 325 — 335, gor. ban. 322,50 — 332,50, sr. 332,50 — 342,50 rž bač. 285 — 305, ječmen bač in sr. 270 — 280, mac. 220 — 222,50, oves bač., ban., sr., slav. 250 — 260, koruza bač. stara 240 — 242,50, marec-april 242,50 — 250, april-maj 245 — 252,30, bela 237,50 — 247,50, par. Vršac 235 — 245, ban. marec-maj 242,50 — 250, srem. 232,50 — 242,50, marec-april 242,50 — 250, moka 0 g in gg 465 — 480, št. 2 440 — 460, št. 5 420 — 440, št. 6 345 — 365, št. 7 280 — 300, št. 8 225 — 240, otrobi bač., srem. 210 — 220, slav. 200 — 210, fižol baški beli 360 — 365. Tendence neizpremenjena. Promet: 7 vag. pšenice, 42 vag. koruze, 7 vag. moke, 1 vag. ječmena.

Budimpešta (terminalska borza), 8. febr. Tendence: brez kupčije. Pšenica marec 31,54, 31,48, zaključek 31,50 — 31,52, maj 32,06, 32,12, zaklj. 32,10 — 32,12, okt. 26,68, 26,62, zaklj. 26,06 — 26,08, rž marec 29,78, 29,84, 29,84 — 29,86, okt. 24,66, 24,62, zaklj. 24,62 — 24,66, koruza maj 26,26, 26,22, zaklj. 26,22 — 26,24, julij 26,72, 26,76.

v umetniški realnih postav, pod katerimi si more predstavljati kaj konkretnega. Tu je treba brzdati neučaknost: počasi bo šlo vse — a le počasi. Naši slovenski preprosti sloji rabijo samo dva tempa — lento ali pa adagio.

Gosp. S. Ogrin star. ne bo naredil zmede, ker je ubral pravi tempo in stopa adagio. S tem omogoča kmetu, da ga dohaja in mu sledi skozi vežo v umetniško sobo, četudi še ne v dvorano. A ko se orientira v sobi, bo našel tudi prave duri v dvorano.

V našem ljudstvu tiči še velik delež retrospektivne orientiranosti — tudi v inteligenci — in slovenska duša je danes še razklana v svojih globinah, naša naprednost v veliki meri teoretična. Tu kategorični klic: velika, svetovna umetnost, uvajanje v moderno strujo. Tej mentaliteti pa tvorijo protitež na nasprotni strani občevanje zaostalih načel in metod ter ljudskih tvorb iz davno preteklih dni, živo zanimanje za stare lesene hiše na kmetih, za nemoderne nar. dne noše, ki jih smatramo premnogi za nekaj narodnoudmetni petrefakt, za estetsko kmetijskih posod, za selsko orodje in obcestna znamenja, torej za oblike in kombinacije starih, prostorskih kultur. Pa ne le to. Spominimo se vendar moderne nabiralništva, ki velja izključno le stari umetnosti! Kakšno pehanje za starijnimi vseh vrst: za starijnimi kipi in srednjeveškimi rezbarijami, za izdelki drobne umetnosti, za slikami in drugimi predmeti preteklih dob! Ako je kdo do moderne umetnosti v intimnih odnosih in psihičnih stikih, ta ne more zeno gorati tudi za historično. Dana, ki je prepričana pristajanja mode naših dni, ne more biti zeno prepričana privrženka starih nošenj. Kdor si opremi stanovanje z m-dnim pohištvom, izdelanim na mrtvem stroju, se ne more sprijazniti z izdelki starih dni, ki jih je človeška roka spretno pripravila, tektonično sestavila in izbornu ornamentalno. Komur ugajajo sedanje oblike v slikarstvu in grafiki, se ne bo mogel istinito razvneti za načela baročne, romantične, nazarenske ali kake druge šole, in obratno. Kaj je pravo, veljavno, naša tuje, narodno? Tam stara, tu nova smer: to sta dve komponenti; rezultante pogrešamo še danes. Dejstvo pa je, da se držimo mentaliteta našega seliaka še danes baročnosti v umetnosti — v večji ali manjši meri — in da pomeni nazarenska šola napredek, torej korak bližje do moderne okusa.

To je žutil pač tudi starost naših freskantov, g. Simon Ogrin in ž njim g. župnik Ivan Pucelj. Vedela sta, za koga so slike namenjene — vsaj v prvi vrsti. O modernosti pri Ogrinovih slikah ni govora. Tega tudi ni nameraval podati, ampak je ostal v svoji struji, t. j. v največji nazarenski šoli ter obdijal strop šentkriške župne cerkve nad lško in Zalu z umljivimi liki, ki si jih ve vsebinsko tolmačiti vsak župljan in najbrž tudi že vsako godnejše dete. Ogrinova umetnost služi torej važnemu sosnotu cerkvene umetnosti: vzpodbujanju k pobožnosti; v tem smotru je cerkvena umetnost zasidrana v največji meri. S tem pa se moderna umetnost v cerkvi nikakor ne odklanja: le razviti in dvigniti se mora primerno cerkvenemu duhu in čutu — na druge strani pa je treba ljudstvo zanj naravno in polagoma pripraviti.

Najvernejša slika Leva Tolstega, ki so jo nedavno odkrili in namestili v muzeju v Peirogradu.

Drobci iz vzgojeslovja

Že pred vojno so se bili v Leipzigu ustanovili odbor, ki mu je bila naloga, da v posebnem arhivu zbira izkušnje o družinski vzgoji otrok. Leta 1916 se je nato ustanovila Nemška družba za pospeševanje domače vzgoje, ki je nadaljevala delo odbora in začela izdajati časopis »Eltern und Kinder«. Tu zbrano snov je sedaj v posebni knjigi — »Kako vzgajamo naše otroke« — obdelal Johannes Prüfer (Teubner, Leipzig-Berlin). Glavne misli Prüferjeve knjige so: Kakor rastlina iz semena, tako tudi človek prinese a seboj na svet podedovana nagnjenja in sposobnosti, po katerih se potem razvija; vzgojitelj ima le nalogo, da razvoj nadzoruje in varuje škodljivih vplivov. Pri vsaj individualni različnosti očituje vendar vsaka normalna duša